

Nye militære trends i den syriske borgerkrig

Engen, Torben Toftgaard; Kjellund, Jon

Publication date:
2018

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Engen, T. T., & Kjellund, J. (2018). *Nye militære trends i den syriske borgerkrig*. Center for Militære Studier, Københavns Universitet.

Nye militære trends i den syriske borgerkrig

Torben Toftgaard Engen
Jon Kjellund

April 2018

Kolofon**Nye militære trends i den syriske borgerkrig**

Denne rapport er en del af Center for Militære Studiers forskningsbaserede myndighedsbetjening for Forsvarsministeriet og de politiske partier bag forsvarsforliget. Formålet med rapporten er at undersøge nye, overordnede trends inden for såkaldt hybrid krigsførelse i den syriske borgerkrig, og hvilke konsekvenser disse trends har for det 21. århundredes kampplads. På baggrund heraf giver rapporten en række anbefalinger til vestlige militære og civile myndigheders overvejelse.

Center for Militære Studier er et forskningscenter på Institut for Statskundskab på Københavns Universitet. På centret forskes der i sikkerheds- og forsvarspolitik samt militær strategi. Forskningen danner grundlag for forskningsbaseret myndighedsbetjening af Forsvarsministeriet og de politiske partier bag forsvarsforliget.

Denne rapport er et analysearbejde baseret på forskningsmæssig metode. Rapportens konklusioner er ikke et udtryk for holdninger hos den danske regering, det danske forsvar eller andre myndigheder.

Læs mere om centret og dets aktiviteter på: <http://cms.polsci.ku.dk/>.

Forfattere:

Militæranalytiker, major Torben Toftgaard Engen

Videnskabelig assistent, cand.scient.pol. Jon Kjellund

Masthead**New military trends in the Syrian civil war**

This report is a part of Centre for Military Studies' policy research services for the Ministry of Defence and the political parties to the Defence Agreement. The purpose of the report is to examine the new, overarching trends of hybrid warfare within the context of the Syrian Civil War, and the consequences these trends may have for the battlespace of the 21st century. The report uses this examination as a platform for a collection of recommendations for the consideration of Western military and civilian authorities.

The Centre for Military Studies is a research centre at the Department of Political Science at the University of Copenhagen. The Centre undertakes research on security and defence issues as well as military strategy. This research constitutes the foundation for the policy research services that the Centre provides for the Ministry of Defence and the political parties to the Defence Agreement.

This report contains an analysis based on academic research methodology. Its conclusions should not be understood as a reflection of the views and opinions of the Danish Government, the Danish Armed Forces or any other authority.

Read more about the Centre and its activities at <http://cms.polsci.ku.dk/>.

Authors:

Military analyst, Major Torben Toftgaard Engen

Research assistant, MSc. Jon Kjellund

ISBN: 978-87-7393-816-4

Indholdsfortegnelse

Dansk resumé	1
Anbefalinger.....	2
Abstract.....	3
Recommendations.....	4
1. Indledning – Syrien og den nye krigsførelse.....	5
1.1 Rapportens argument og struktur.....	5
1.2 Rapportens metode.....	6
1.3 Rapportens afgrænsning	7
2. Digitaliseringen af den hybride krigsførelse og kamppladsen.....	8
2.1 Digitaliseringen af hawala-netværk og basarlogistik.....	11
2.2 Informationskrigsførelse	12
2.3 Droner og apps til kommando- og kontrolfunktioner.....	13
2.4 Delkonklusion – Digitaliseret hybrid krigsførelse stiller krav til OODA-loopet	14
3. Flere konfliktmønstre, men fælles udvikling i partnerskabsdynamikker	16
3.1 Den ideelle partner	16
3.2 Partnerskabsdynamikkerne	17
3.3 Partnerskabernes udfordring	19
3.4 Delkonklusion – et stærkere efterretningsbillede informerer et politisk valg	20
4. Kampenes tyngde og intensitet omkring urbane miljøer.....	22
4.1 Belejring.....	23
4.2 Dynamikker i den urbaniserede krigsførelse	24
4.3 Folkeflytninger	26
4.4 Delkonklusion – Den lokale partners effekt er afhængig af den eksterne partner	27
5. Konklusion – Syrien: Budbringeren for en væsensforskellig fremtidig kampplads.....	28
Noter	31
Litteraturliste.....	43

Dansk resumé

I den flerårige syriske borgerkrig har der fundet tre nye militære trends sted, der peger imod, at fremtidens landmilitære kampplads vil være væsensforskellig fra indsatserne i Irak og Afghanistan. Denne rapport analyserer de tre trends inden for digitaliseringen af den hybride krigsførelse og kamppladsen, udviklingen og fragmenteringen i partnerskabsdynamikker og den stigende tyngde omkring bykamp. På den syriske kampplads er der sket en evolution i militære anliggender, hvor en stigende digitalisering af den hybride krigsførelse gennem lettilgængelige, kommercielle løsninger på kamppladsens udfordringer har øget ikke-statslige aktørers kampkraft. Digitale applikationer giver sikker kommunikation og præcis levering af våbenarter, og anvendelsen af kommercielle droner giver aktørerne multirolleplatforme, der giver mulighed for lokal, luftbåren dominans. Den brede vifte af digitale løsninger, der er blevet implementeret, giver ikke-statslige aktører betydelige kapaciteter inden for hybrid krigsførelse, især inden for informations- og cyberkrigsførelse, samt taktisk kamp og kommando- og kontrolforhold.

Ud over denne udvikling er der sket en generel udvikling inden for partnerskabsdynamikker, der går på tværs af borgerkrigens konfliktniveauer. I Syrien pågår overordnet tre parallelle krige: 1) en borgerkrig mellem Assad-regimet og de syriske oprørere, 2) en sektersk krig mellem shiitter og sunniere og 3) en proxy-krig mellem USA og Golfstaterne mod Iran og Rusland, med Tyrkiet som en tredje, territorielt orienteret aktør. Kendetegnende for de tre parallelkrige er, at de interne aktører indgår i et væld af forskellige partnerskaber, og at aktørerne ikke kan overleve uden især eksterne, statslige partnere. Disse partnerskaber antager forskellige former med en spændvidde fra korte og lokale nødvendighedspartnerskaber til langvarige, strategiske proxy-partnerskaber ud fra en mikadospils-dynamik, hvor aktørerne går langt for ikke at forstyrre hinandens og deres interne partnerses interessefæjer, på trods af modstridende strategiske interesser.

Et tredje særpræg ved borgerkrigen er kampenes tyngde omkring byer. Byerne repræsenterer magtcentre, hvor en underlegen aktør kan befæste sig og undgå overraskelsesangreb og opnå økonomisk og politisk relevans som intern partner. Dette har medført, at de statslige og ikke-statslige aktører har avanceret betydeligt på læringskurven herfor. Aktørernes plug-and-play-valg af doktriner, taktikker og partnerskaber, især i bykamp og i samkvem med den digitaliserede hybride krigsførelse, repræsenterer et fremtidigt krydspres for vestligt, og dansk, forsvar, der med begrænsede ressourcer skal forholde sig til den øgede kompleksitet, der er konsekvensen af disse trends. Det er ikke denne rapports formål at komme med konkrete svar på, hvorledes disse udfordringer adresseres i forhold til organisering og materiel. Rapporten udfolder trendene og deres udfordringer, og anbefalingerne udgør i stedet en række overordnede opmærksomhedspunkter til videre doktrinær, materiel og taktisk tænkning. Krydspresset fra, at en modstander i dag, i hvert fald lokalt på kamppladsen, har tilnærmelsesvist samme kapaciteter som vestlige styrker inden for informationskrigsførelse og kommando- og kontrolførelse, er stigende.

Anbefalinger

Rapporten peger på følgende opmærksomhedspunkter:

- Nationale og internationale myndigheder kan under en intervention overveje midlertidige eller permanente sanktioner imod de digitale kommunikations- og transaktionsmidler, som faciliterer fjendtlige aktørers logistik, forsyningspulje og hybride krigsførelse.
- Forsvaret og anti-terrorberedskabet kan undersøge integrationen af allerede eksisterende personel- og køretøjsbaserede anti-dronekapaciteter.
- Danske civile og militære myndigheder kan med fordel udvikle offensive og defensive kapaciteter inden for informationskrigsførelse, især på sociale medier og på den lokale kampplads, der kan anvendes nationalt såvel som regionalt i en fremtidig konflikt.
- Der er ingen ideel lokal partner i hybrid krig. Valget af partner i sådanne konflikter må drives af tanken om det mindste onde og sandsynligheden for, at den interne partner kan formes på langt sigt.
- Det politiske niveau tildeling af ressourcer og sanktioner kan søges at matche handlinger og mål for interventionen, så der opnås en succes på kamppladsen ved tilstrækkelig støtte til den lokale partner og formningen af dennes strategiske mål, så de er i overensstemmelse med ens egne.
- Det politiske niveau kan med fordel diskutere risikovilligheden i valg af partnere generelt, så valget mellem at stille de nødvendige styrker til rådighed og til integration i partnerens organisation, eller ikke at engagere sig i en længerevarende konflikt unødigt, klargøres.
- Forsvaret kan med fordel styrke efterretnings- og analysekapaciteterne, så et præcist efterretningsbillede danner grundlag for et effektivt kontrolregime i partnerskabet.
- Tendensen til, at hybride krige flytter ind i urbane miljøer, er kun fortsat under den syriske borgerkrig. Alt tyder på, at samme udvikling vil fortsætte i den næste konflikt.
- Forsvaret kan med fordel videreudvikle kompetencer inden for bykamp på brigadeniveau og i en værnsfælles ramme.
- Offensive operationer i byer kan basere sig ikke alene på kombinationen af en lokal partners kamptropper, flystøtte, specialoperationsstyrker og træningsbidrag, men på et bredt spektrum af militære kapaciteter fra administrative funktioner og logistik til integrerede militærrådgivere.
- Civile og militære myndigheder kan med fordel udvikle samtænkte kompetencer til at håndtere den stigende effekt, som bykamp har på civilbefolkningen, især i forbindelse med sektersk betingede folkeflytninger.

Abstract

In the almost decade-long Syrian civil war, three new military trends have appeared that herald a significant change in nature of the battlespace on land. This report analyses the three trends: the digitisation of hybrid warfare and the hybrid battlespace, the dynamics of developing and fragmenting partnerships between external and internal actors, and the increasing intensity of urban warfare. The Syrian civil war represents a significant change in the character of combat. The digitisation of hybrid warfare has occurred through easily obtained commercial solutions to the challenges of the battlespace, and consequently the combat strength of non-state actors has increased. Digital apps enable secure, encrypted communication and precise delivery of payloads, and the proliferation of commercial drones gives the actors multi-role platforms that allow for local air dominance. The range of digital solutions implemented has given non-state actors considerable capacities within hybrid warfare, particularly cyber and information warfare, and within tactical command and control.

Paralleling this development, a general development within partnering dynamics has taken place that moves across the different conflict levels of the Syrian civil war. In Syria, three parallel wars co-exist: 1) a civil war between the Assad regime and the Syrian rebels, 2) a sectarian war between Shiites and Sunnis, and 3) a proxy war between the US and the Gulf States against Iran and Russia, with Turkey as a third, territorially-oriented actor. The parallel wars are similar in that the internal actors enter into different partnerships, since they cannot survive without external partners. Partnerships take different forms, ranging from small and local partnerships of necessity to long-term, strategic proxy-partnerships. The actors generally go to great pains to not disturb others' spheres of influence despite contradictory strategic interests.

A third development of the civil war is the importance of fighting around cities. Cities represent centers of power that inferior actors fortify in order to counter offensives while obtaining economic and political relevance as internal partners. This has led to state and non-state actors' advancing considerably within the field of urban warfare. The actors' plug-and-play choice of doctrines, tactics, and partnerships, especially in urban warfare, combined with digitised hybrid warfare, represents a complex future operating environment for Western and Danish forces. With limited resources, Western forces must navigate this increased complexity. This report does not give concrete answers regarding how these new challenges should be addressed through, for example, organisation and equipment. Rather, the report explores the trends and their distinct challenges, and the recommendations herein represent only a list of general points of attention for further doctrinal, material, and tactical thinking.

Recommendations

The report outlines the following points of attention:

- During an intervention, national and international authorities could consider temporary or permanent sanctions on digital means of communication and transaction used to facilitate the logistics, supply pool and hybrid warfare of hostile actors.
- Defence and counter-terrorism authorities could integrate existing on-the-market personnel- and vehicle-borne anti-drone technology.
- Danish civil and military authorities could develop offensive and defensive capacities within information warfare, applicable both nationally and regionally in a future conflict, particularly in the information loop between social media and the local battlespace.
- In hybrid war, the ideal partner does not exist. The choice of partners in hybrid conflicts must be driven by the choice of a lesser evil combined with the probability of shaping the local partner in the long run.
- The political level should constantly align the application of resources and sanctions with the planning and goals of an intervention. In this way, adequate support and purposeful aligning of the goals of the local partner to match one's own can bring success in the battlespace.
- A discussion of the degree of risk willingness versus risk-aversity in choosing partners could be had at the political level. This will clarify the choice between deploying necessary forces for support and integration in a local partner's organisation and not engaging in a protracted conflict unnecessarily.
- Defence authorities could strengthen intelligence and analysis capacities in order to achieve precise intelligence on local and state actors in a conflict, allowing efficient control of own partnerships.
- The tendency of hybrid warfare moving into urban environments in the Syrian civil war will continue and is expected to spread to the next conflict.
- Defence authorities could further develop capacities within urban warfare at the brigade level, in a joint framework.
- Offensive operations in cities cannot be based exclusively on the combination of a local partner's land forces, own air support, special operations forces and train-and-assist contributions. For maximum effect, they can be based on the application of a broad spectrum of military capacities, ranging from administrative functions and logistics to integrated military advisors.
- Civil and military authorities can develop joint capacities for managing the increasing effect of urban warfare on the civilian population, especially in the context of opposing forces' targeting of civilians and forced relocation through a sectarian logic.

1

Indledning – Syrien og den nye krigsførelse

Den syriske borgerkrig og følgekonflikten mod Islamisk Stat er en af få konflikter i nyere tid, der er præget af fraværet af større, vestlige landstyrker. Dette sker, samtidigt med at stater såsom Rusland og Iran har tildelt store ressourcer og landstyrker til Assad-regimet og dets partnere. Denne uligevægt i styrkeforhold og egentlig tilstedeværelse på jorden har betydet, at de deltagende statslige og de ikke-statslige aktører, såsom Islamisk Stat og Hizbollah, har avanceret betydeligt på læringskurven for det 21. århundredes krigsførelse. Samtidig har Vesten kun i begrænset omfang tildelt ressourcer i form af specialstyrker og flystøtte til deres partnere, især den kurdisk-dominerede Syrian Defence Force.

Denne rapport undersøger de tre trends, der dominerer den syriske læringskurve. De fremtidige konflikter, som NATO og Danmark vil blive engageret i, vil være præget af disse trends, da netværkene af aktører i Syrien vil tage erfaringerne med sig fremadrettet. Urbanisering, komplicerede partnerskabsdynamikker og digitaliseret hybrid krigsførelse er centrale trends for konflikt i det 21. århundrede,¹ og den syriske borgerkrig er en budbringer for disse trends. Konsekvensen af disse trends og uligevægten i styrkeforhold og tilstedeværelse er, at vestlige styrker risikerer at stå over for et netværk af modstandere i fremtiden, der i højere grad er på niveau, eller endda i enkelte situationer overlegne. Trendene er karakteriseret ved: 1) en stigende digitalisering af ikke-statslige aktørers hybride krigsførelse, 2) en konstant og omskiftelig udvikling af strategiske og operative partnerskaber i en proxy-krigsførelse med flere interne og eksterne aktører i skiftende kombinerede og samtænkte træningspartnerskaber, og 3) en kampplads, der er defineret af stigende tyngde omkring bykamp og lange belejringer af urbane miljøer, hvor konventionelt overlegne modstanderes kampkraft nivelleres.

Rapporten er en state-of-affairs-frontlinjerapport fra den syriske borgerkrig. Rapporten kommer ikke med et definitivt bud på det 21. århundredes doktrin for oprørsbekæmpelse eller hybrid krigsførelse, men opfordrer med dens analytiske bidrag i stedet til videre doktrinær, materielrelateret og taktisk tænkning. Rapportens formål er således at identificere og analysere det nye og det hybride, som vestlig doktrinudvikling har kredset omkring i forbindelse med COIN, nation-building og lignende, men som samme doktrinudvikling ofte ikke har beskrevet konkret, før vestlige styrker har stået i det første slag i den nyeste konflikt.²

1.1

Rapportens argument og struktur

Rapporten argumenterer for, at en fremtidig konflikt på grund af erfaringsuligevægten i de tre trends og læringskurven vil bære præg af en modstander, der i højere grad er på niveau med vestlige styrker. Argumentet underbygges i analysen af de tre overordnede trends inden for digitalisering af hybrid krigsførelse, udviklingen i partnerskabsdynamikker og kampenes tyngde omkring urbane miljøer. Beslutningstagere- og udøvere bør tage hensyn til

disse tre trends i fremtidige beslutninger om indsættelse af vestlige, og danske, styrker. Rapporten anvender samtidig analysen som udgangspunkt for kapitlernes delkonklusioner og en syntese af disse i en konklusion, der er udgangspunktet for ovenstående anbefalinger til beslutningstagerne og udøverne. Rapporten er bygget op om følgende centrale spørgsmål:

- Hvilke nye militære trends dominerer i Syrien?
- Hvilken effekt har disse trends haft for de forskellige aktørers succes i Syrien?
- Hvilken betydning vil trendene have for fremtidige konflikter?

Rapporten er opdelt i fem kapitler, med et introduktionskapitel, og et konklusionskapitel til slut. De tre centrale analysekapitler indeholder analyser af de tre trends inden for digitalisering af den hybride krigsførelse, udviklingen i partnerskabsdynamikker og bykamp. Det sidste spørgsmål, betydningen for fremtidige konflikter, besvares i analysekapitlernes delkonklusioner. Konklusionskapitlet, kapitel 5, sammenfatter til sidst de tre trends.

Kapitel 2 analyserer trenden inden for digitalisering, hvor en evolution i militære anliggender har fundet sted i Syrien. Digitaliseringen af den hybride krigsførelse og kamppladsen har øget de ikke-statslige aktørers kampkraft betydeligt. Kapitel 3 analyserer udviklingen i partnerskaber, der er generel og går på tværs af borgerkrigens forskellige konfliktniveauer. Partnerskaberne strækker sig fra lokale nødvendighedspartnerskaber til strategiske partnerskaber med eksterne, statslige aktører ud fra en patron-klient-logik. De eksterne aktører sørger samtidig i kapaciteternes anvendelse – som i et mikadospil – for proaktivt ikke at angribe hinandens partnere direkte. Til sidst analyserer kapitel 4 den betydelige tyngde og indbinding af styrker i belejringer omkring byer. Byerne er magtcentre, der er nødvendige for de ikke-statslige aktørers overlevelse og partnerskabsrelevans, og kontrol med byer er i de fleste tilfælde forbundet med folkeflytninger i henhold til etnisk-religiøse parametre.

Aktørernes plug-and-play-valg af doktriner og partnere, kombineret med digitaliseringen af kamppladsen, er blevet raffineret til en grad, hvorved vestlige styrkers kampkraft i en fremtidig, især urban, konflikt, vil blive nivelleret, afhængigt af hvilke kapaciteter modstanderens partnere bidrager med.

1.2

Rapportens metode

Rapporten er udarbejdet på baggrund af en ekstensiv læsning af relevant litteratur og konkrete tekniske og akademiske analyser af og journalistiske reportager om og fra den syriske borgerkrig og Operation Inherent Resolve (OIR). Læsningen inkluderer akademisk, sikkerhedspolitisk og journalistisk materiale om og produceret af de forskellige aktører, samt om de doktriner og taktikker, der er udviklet, og som anvendes i konflikten. Resultaterne af denne gennemgang er kontrolleret og uddybet gennem en betydelig mængde interviews og møder med danske og internationale eksperter samt udøvende nationalt og internationalt statsligt og ikke-statsligt personel. Rapportens analyser og resultater er derefter blevet fremlagt og diskuteret i en lukket workshop for interessenter fra de tre værn, diplomatiet og den forsvarsindustrielle sektor i Danmark. Forfatterne vil gerne takke interviewrespondenterne og de involverede sparringspartnere og workshopdeltagere for deres uerstattelige rapportering om og diskussion af rapportens analyser

og konklusioner. Ligeledes takker forfatterne kollegerne på Center for Militære Studier (CMS) og det eksterne forskningspersonale for gennemlæsning, rådgivning og kritik.

Rapporten udgør en del af CMS' forskningsbaserede myndighedsbetjening. Rapportens formål er at understøtte videre vestlig og dansk doktrinær, operativ og taktisk udvikling, for videre at forberede vestligt og dansk forsvar på fremtidens landkamp. Rapportens udarbejdelse, herunder dens analyser, konklusioner og anbefalinger, er dog alene forfatterernes ansvar.

1.3

Rapportens afgrænsning

Ikke alle trends i den syriske borgerkrig repræsenterer noget decideret nyt på det 21. århundredes kampplads. Yderligere en række interessante trends har udviklet sig under borgerkrigen, såsom tunnelkrigsførelse, der anvendes både defensivt nivellerende over for en angribers kampkraft samt offensivt i form af undergrundssprængninger af fjendtlige lejre. Herudover ses trenden – især hos Assad-regimet, men også hos andre aktører – til overlagt at angribe civile i byområder, hvor der benyttes teknikker som decideret terrorbombning med f.eks. de allestedsnærværende tøndebomber.³ Disse udviklinger er dog fundamentalt set ikke udtryk for nye fænomener, og rapporten afgrænses derfor til de tre førnævnte trends, der kan identificeres som værende egentligt nyt og derfor ubehandlet.

Geografisk har den syriske borgerkrig også konsekvenser ud over landets egne grænser. Disse fænomener ligger uden for denne rapports analysefelt. Rapporten beskæftiger sig ikke med de politisk-strategiske konsekvenser af den syriske borgerkrig eller spredningen af allerede kendt doktrin eller taktik. Rapporten analyserer i stedet specifikt det "nye" i den syriske borgerkrig. Den syriske borgerkrig er ved rapportens udarbejdelse stadig under fuld udvikling og kan potentielt ende værre, end den allerede er. Herværende rapports kilde- og interviewindhentning afsluttedes dog i december 2017.

2

Digitaliseringen af den hybride krigsførelse og kamppladsen

I Syrien er der under den nu snart syv år lange borgerkrig sket en rivende udvikling inden for forskellige områder. Udviklingen fremstår dog især tydelig i relation til digitalisering af kamppladsen og dennes effektforøgelse af den hybride krigsførelse i borgerkrigen. Dette kan illustreres i følgende punktform:

- anvendelsen af social medieteknologi til informationskrigsførelse⁴ og logistik⁵
- anvendelsen af kommercielle droner til rekognoscering og bombning⁶
- udviklingen hen imod dronekoordinering af egne styrker, af selvmordsbombekøretøjer⁷ og såkaldt Inghimasi-selvordsbombeudstyret tungt infanteri.⁸

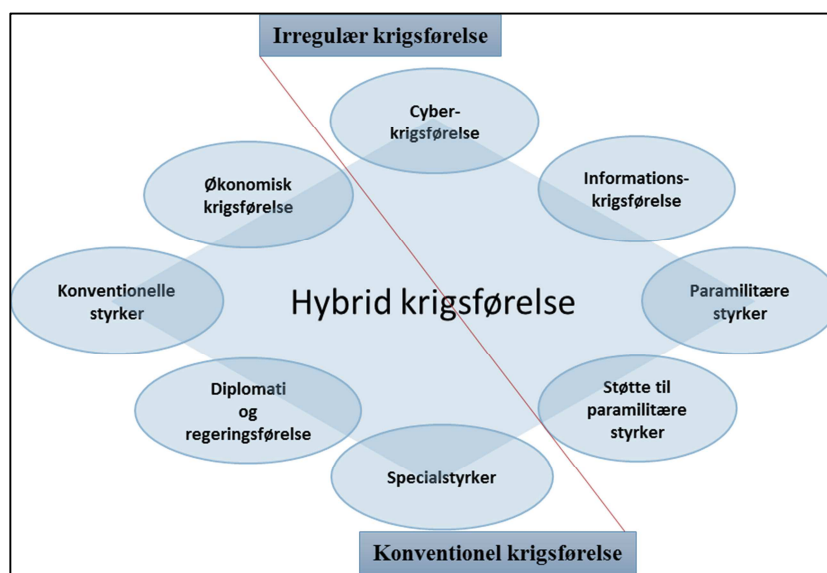
Dette kapitel vil fokusere på denne digitalisering af den hybride krigsførelse. Den samlede effekt af ovenstående udviklinger i alle dimensioner på kampenes intensitet er intetsteds tydeligere end ved de bykampe og belejringer, der tidligere sås enkelte gange som ved US Marines' to operationer Vigilant Resolve og Phantom Fury i Fallujah, men som nu er blevet normen for de større, vedvarende kampagner i Syrien og NATOs Operation Inherent Resolve, bl.a. som udslag af Assad-regimets anvendelse af belejring som COIN-strategi.⁹

Hybrid krigsførelse er en samlebetegnelse for, at moderne krig er ikke-konventionel og asymmetrisk. Betegnelsen blev oprindeligt udviklet af Frank G. Hoffman, oberstløjtnant i det amerikanske marinekorps¹⁰ til at påpege, at vestlige lande havde udviklet en enorm men unødvendig effektivitet inden for symmetrisk krigsførelse. En unødvendig effektivitet, idet krige siden murens fald har været præget af effektive netværksbaserede og ikke-statslige modstandere, der gennem spredning af avanceret informations- og våbenteknologi og overleveret erfaring og doktrin har været i stand til at drive krigsførelse på strategisk niveau over meget lang tid. – En strategi rettet mod vestlige eller vestligt inspirerede civil-militære institutioner, som ikke har været i stand til at knække "nation-building"-nødden.¹¹

Hybrid krigsførelse bygger på den britiske general sir Rupert Smiths konstatering af, at verden efter den kolde krig var overgået fra industriel krigsførelse til et nyt paradigme, nemlig "war amongst the people".¹² Smith kritiserede, at tidens politiske og militære ledere ikke anvendte civil-militær magt for at udføre strategier med klart definerede endemål, og at magten ikke var tilpasset nye krige, hvor netværksbaserede modstandere med strategiske kapaciteter og mål gemte sig blandt en civilbefolkning. Ofte, som Hoffman, ophavsmanden til begrebet om hybride krige, forudsagde, med

tyngde omkring urbane miljøer med hundredtusindvis af indbyggere. NATO har som svar anerkendt den hybride krigsførelses betydning og nødvendigheden af at kunne imødegå dens trusler, under eksempelvis topmødet i Wales i 2014.¹³ En oversigt over den hybride krigsførelses forskellige virkemidler kan illustreres på følgende måde.¹⁴

Figur 1:
Hybrid krigsførelse

De netværksbaserede aktørers brug af digitaliseret hybrid krigsførelse med tyngde omkring byområder er to fuldstændig klare kendetegn ved den syriske borgerkrig. Borgerkrigen repræsenterer derved en indfrielse af forventningerne om hybrid krigsførelse og dens stigende kompleksitet i alle dimensioner. Den syriske borgerkrig er en kampplads, hvor forskellige aktører konkurrerer imod, men også inspireres af, hinanden. Dette ses eksempelvis ved udviklingen i anvendelsen af kommercielt indkøbte droner eller anvendelsen af apps til krumbaneild,¹⁵ informationskrigsførelse live fra en belejret by eller offensiv via Twitter,¹⁶ YouTube og online livemaps,¹⁷ førelse af netværks- og operativ kommunikation¹⁸ eller logistikindkøb- og forsyning.¹⁹

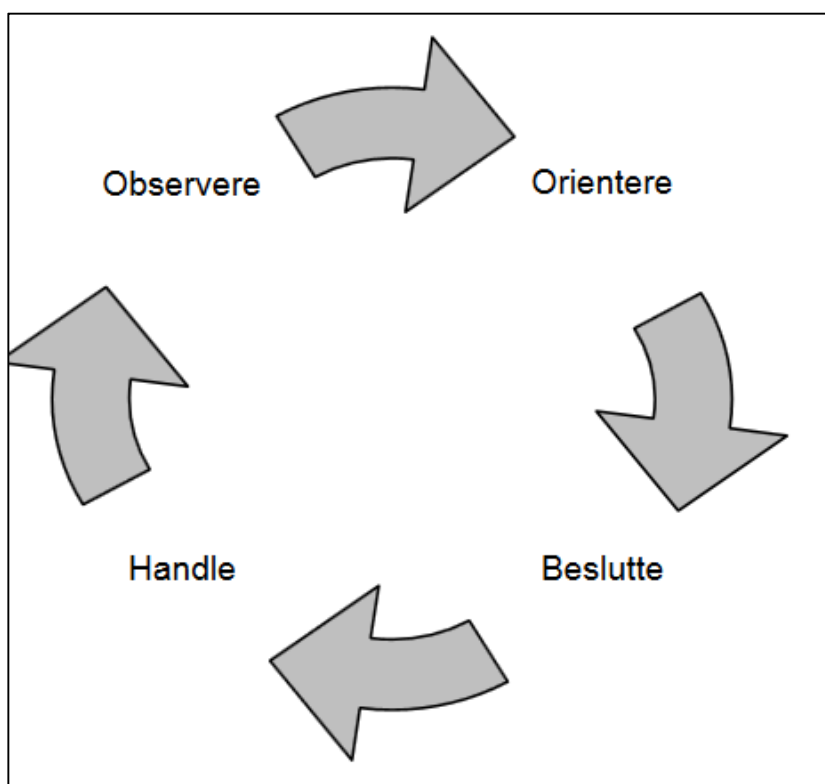
Den hybride krigsførelse foregår i alle tre af borgerkrigens parallelle konflikter²⁰. Dette betyder bl.a. også, at de engagerede eksterne nationalstater er avanceret på læringskurven inden for denne nye, digitaliserede hybride krigsførelse proportionelt med deres engagement i konflikten. Dette gælder særligt Iran og Rusland, der har integreret betydelige styrkebidrag direkte i Assad-regimets landstyrker, hvilket analyseres videre i kapitel 3.

I den syriske borgerkrig tegner der sig derfor et billede af, at den hybride krigsførelse er "modnet" gennem digitalisering. Mindre og oldgamle konflikter mellem sektariske grupper såsom shiitter, alawitter og sunnier bliver ført på den digitale hybride krigsførelses præmisser²¹ på lige fod med langt nyere, strategiske proxy-konflikter mellem nationalstater. Og præmissen er, at selv små ikke-statslige aktører har opnået billige, lettilgængelige og effektive digitale alternativer til ellers dyre og uddannelsesstunge kapaciteter, der tidligere primært var forundt statslige aktørers styrker. De forskellige slags konflikter i Syrien ligger dermed under for den samme generelle og digitale, hybride lovmæssighed. Hvis de væsensforskellige aktører i Syrien²² ikke accepterer præmisserne i den nye, digitaliserede hybridkrig, taber de.

Det mest kendetegnende eksempel på en aktørs nederlag til den nye, digitaliserede hybride krigsførelse er måske den irakiske hær og politiets retræte fra kampen mod ISIS i 2014. En effektiv informationskrigsførelse på sociale medier, kombineret med en terrorkampagne bestående af selvmordsbomber, en asymmetrisk alliance med lokale stammer og en klassisk konventionel offensiv bestående af en jihadistisk lynkrig, medførte, at ISIS kunne indtage Mosul med få tusinde krigere.²³ Dette i en offensiv, hvor styrkeforholdet for henholdsvis angriber og forsvarer var 1 til 10. Det er dog vigtigt at understrege, at det især er i tilfælde af skrøbelige militære organisationer, som f.eks. er præget af sekteriske eller andre udefrakommende klientforhold, at styrkerne på jorden er sårbare over for denne nye, digitaliserede informationskrigsførelse på de sociale medier. De shiamuslimske militser, som senere fik stor betydning i at stoppe ISIS, havde næppe en bedre forståelse af denne nye informationskrigsførelse, men deres militære organisation var mindre sårbar.

ISIS' offensiv mod Mosul er et eksempel, som understreger, at den primære måde, hvorpå initiativet tabes i den digitaliserede hybride krigsførelse, er gennem en for langsom udvikling af en aktørs såkaldte OODA-beslutningscyklus. Hvis ikke alle trusler erkendes, overrumpler ens militære organisation så at sige af de ikke-erkendte trusler. OODA-loopet, udviklet af den amerikanske officer John Boyd, indebærer en konceptualisering af en aktørs fire trin. Trin, der er nødvendige for at reagere på en modstanders handlinger, således at en ny og mere fordelagtig situation kan skabes som svar på modstanderens udfald. Disse trin er delt op i henholdsvis observation, orientering, beslutning og handling.²⁴

Figur 2:
Boyd's OODA-loop

Kilde: Kristensen, K. S. og E. S. Larsen, 2010²⁵

Konceptualiseringen af OODA-loopet er ikke ny. Det nye i den syriske borgerkrig er de trusler, en modstander kan anvende, hvorpå en aktørs OODA-loop skal reagere. Eksempelvis har de vestlige styrker, herunder norske specialstyrker, der er indsat i train-and-assist-roller ved den syriske grænseovergang ved al-Tanf til Irak i det sydøstlige Syrien skullet omskifte sig hurtigt til muligheden for konfrontation med ikke kun truslen fra ISIS' organisation og taktik, men også Hizbollah og iransk-støttede syriske styrkers, efter tilfælde hvor shiitiske militskonvojer overskred de gældende "deconfliction zones" i området.^{26 27} Som beskrevet ovenfor har digitaliseringen åbnet for et væld af nye mulige trusler, der kan komme fra alle dimensioner i kampen: fra oven, fra neden og fra internettet. Disse trusler vil blive analyseret i kapitlets følgende afsnit.

2.1

Digitaliseringen af hawala-netværk og basarlogistik

I analysen af, hvorledes oprørslogistik foregår på jorden, er det relevant at se på digitaliseringen af selve logistik- og forsyningsmetoderne i Syrien som udgangspunkt.²⁸ Udgangspunktet for udviklingen af oprørslogistikken i Syrien er, at forsyningskæder til oprørsgrupper inde i Syrien ikke skal anskues som separate forsyningskæder, der følger klassiske ruter, som er sårbare og kan neutraliseres. I stedet skal forsyningskæder i Syrien anskues som en samlet forsyningspulje, hvor der er mange led af købere og sælgere. Denne form for basarlogistik indgår i en kombination med de såkaldte hawala-netværk. Hawala-metoden til hurtige pengeoverførsler er en århundredgammel tradition i Mellemøsten. Den fungerer ved, at en pengehandler, en hawaladar²⁹, overfører penge for klienter uden nogen fysiske spor for eksterne aktører at følge,³⁰ hvilket gør metoden ideel til finansiering af interne aktører i en borgerkrig.³¹

De forsyningsmænd og hawaladars, der bliver neutraliseret i Syrien, er ikke dem, der er farligst eller har den højeste turnover. Det er dem, der ikke har været effektive nok til at blive anset som nødvendige, hvorfor de bliver overtaget af konkurrenter, der vil have lokale eller regionale markedsandele. Derved forhindres en konventionel targeting af forsyningskæder, idet hawaladars og basarlogistiske forretningsmænd gemmer deres forsyningspulje i det menneskelige terræn. En respondent fra Forsvarets Efterretningstjeneste fortæller:

Også det, at de ikke rigtig har logistik selv. Der foregår sådan et marked. Det minder om krig i 1600-tallet, hvor du har hæren, og så har du en kæmpestor followerskare bagefter af alle mulige handelsfolk, der leverer serviceydelser ... Hvorfor handler ISIL med PYD, og hvorfor er det, at ISIL køber olie af oprørerne ... Og så har du en mellemmand, noget hawala-noget, som siger 80 krigsfanger for deres 50. Men så skal der også to Toyota Hilux med og 100 liter råolie og 50 kinesiske AK'ere eller et eller andet ... Det virker underligt for os, men det er også det, der holder krigen kørende i så lang tid. For det er også utrolig robust.³²

Det står derfor klart, at hvis en egentlig effektiv indsats skal udøves mod oprørsgrupperes logistiske netværk i en hybrid borgerkrig, skal andre sårbarheder identificeres. Den klassiske måde, hvorpå aktørerne i Syrien søger at få indflydelse over forsyningspuljen, er gennem belejring eller besættelse af byer og grænseovergange ind i landet, som repræsenterer nogle af de eneste

faste geografiske punkter, hvor indflydelse kan opnås.³³ Dette er ikke muligt for en ekstern aktør uden indsatte landstyrker. Men der er et mulighedsvindue, i den forstand at basarlogistikken og hawala-metoden er blevet digitaliseret på lige fod med resten af den hybride krigsførelse, bl.a. ved brugen af krypto-valuta³⁴ og kommercielle apps. Telegram-appen, der teknisk er kompliceret at spore, udgør eksempelvis en virtuel basar i den syriske borgerkrig, hvor alt lige fra håndvåben, stjålne antikviteter, genbrugte klyngebomber til selv kampvogne sælges i åbne men anonyme Telegram-grupper.³⁵ Ligeledes er det vigtigt at understrege, at dette blot er én ud af utallige apps, der spiller samme faciliterende og kommunikerende rolle i Syrien, hvilket komplicerer problemet yderligere.

2.2

Informationskrigsførelse

Digitaliseringen af hybridkrigen har ikke kun fundet sted i forbindelse med oprørslogistik. På samme måde som netværkssliggørelsen gennem sociale medier har øget frekvensen af menneskelig interaktion i de vestlige samfund, har sociale medier som Twitter, YouTube, Facebook og Instagram haft en effekt på den syriske borgerkrig. Selv præsident Assads kones Instagram-konto er blevet våbenliggjort. Præsidentfruen lægger primært propaganda-rettede indlæg op, der eksempelvis omhandler præsidentparret, der uden livvagter kører rundt og besøger syriske borgere fra de forskellige sektorer i nyligt generobrede områder i Damaskus.³⁶ Den konventionelle propaganda er fortsat, men i en ændret form. De enkelte handlinger og operationer i informationskrigsførelsen er øget i frekvens, samtidig med at de er blevet tekstligt mindre informationstunge og visuelt mere.³⁷ Samtidig har den teknologiske udvikling skabt bedre platforme for at indhente visuel propaganda, eksempelvis ved brug af droner til at filme nedkæmpning af fjender eller erobring af territorie. Ligeledes er det relativt veletableret, at den syriske opstand i 2011 især var ansporet af omdelingen af visuel propaganda gennem sociale medier, og opstandens begyndelse kan tentativt sættes til den massive omdeling af billeder af anti-regimegraffiti i Daraa i begyndelsen af 2011 og Assad-regimets efterfølgende brutale forfølgelse af graffitikunstnerne bag.³⁸

Informationskrigen fungerer i skrivende stund i praksis ved, at de forskellige interne og eksterne aktører konkurrerer på sociale medier, især Twitter og YouTube, om at lægge billeder og små tekstbidder op. Information, der angiver, at nu har de neutraliseret den kolonne eller erobret det område, hvor billeder eller video af geografiske lokationer med aktørens flag over omdeles i anonyme netværkspunkter ved navn Café au Lait eller Cake Recipes på apps som eksempelvis Telegram,³⁹ hvorefter de lægges op på de sociale medier af hundredvis af brugere. Denne informationskrigsførelse på sociale medier har af oprørerne især været brugt til at udstille Assad-regimets overlagte flyangreb på og blokade mod civilbefolkningen i forbindelse med belejringer, eksempelvis ved Yarmouk i 2014.⁴⁰ Som en kurdisk respondent beskrev det:

Du kan sagtens have to grupper ... hvor den ene har lavet et site eller en væg, hvor de taler meget negativt om den anden part, og så finder du ud af, at det nærmest er samme afsender, der får to fløje til at gå imod hinanden og til at hade hinanden. F.eks. i de kurdiske dele af Irak ... hvor iranerne, som lige nu er ved at opbygge en meget stærk internetgruppe, så de kan lave cyberkrigsførelse, så tager de politiske em-

ner op og får dem til at være meget mere tilspidsede. Disruption. Alene via sociale medier.⁴¹

Herved konkurreres i informationsdimension af hybrid krigsførelse om at kreere et propagandamæssigt momentum, der kan skabe operativ og taktisk usikkerhed hos modstandere om geografisk eller sikkerhedsmæssig tilstand på frontlinjen såvel som dybt inde i eget terræn, samtidig med at kampkraft udvises over for eksisterende og potentielle donorer i realtid.

2.3

Droner og apps til kommando- og kontrolfunktioner

Et andet karakteristikum ved den digitale udvikling i hybrid krigsførelse er, at oprørsgrupperne anvender eksisterende kommercielle løsninger, der giver dem velfungerende kommando- og kontrolforhold for relativt billige midler. Apps anvendes til at udregne krumbaneild med stort set samme effektivitet som vestlige, konventionelle metoder, med mobile redskaber såsom iPads eller smartphones,⁴² hvor en fører på jorden kan integrere apps til 5 dollars med eksempelvis dronerekognoscering og ICOM-pinpointing af modstanderes radio- og telefonsignaler.⁴³ Denne udvikling sker ofte ved at integrere eksterne aktørers militære eksperter, i Assad-regimets tilfælde eksempelvis ved integrationen af Hizbollah-agenter eller iranske officerer med den relevante knowhow.⁴⁴

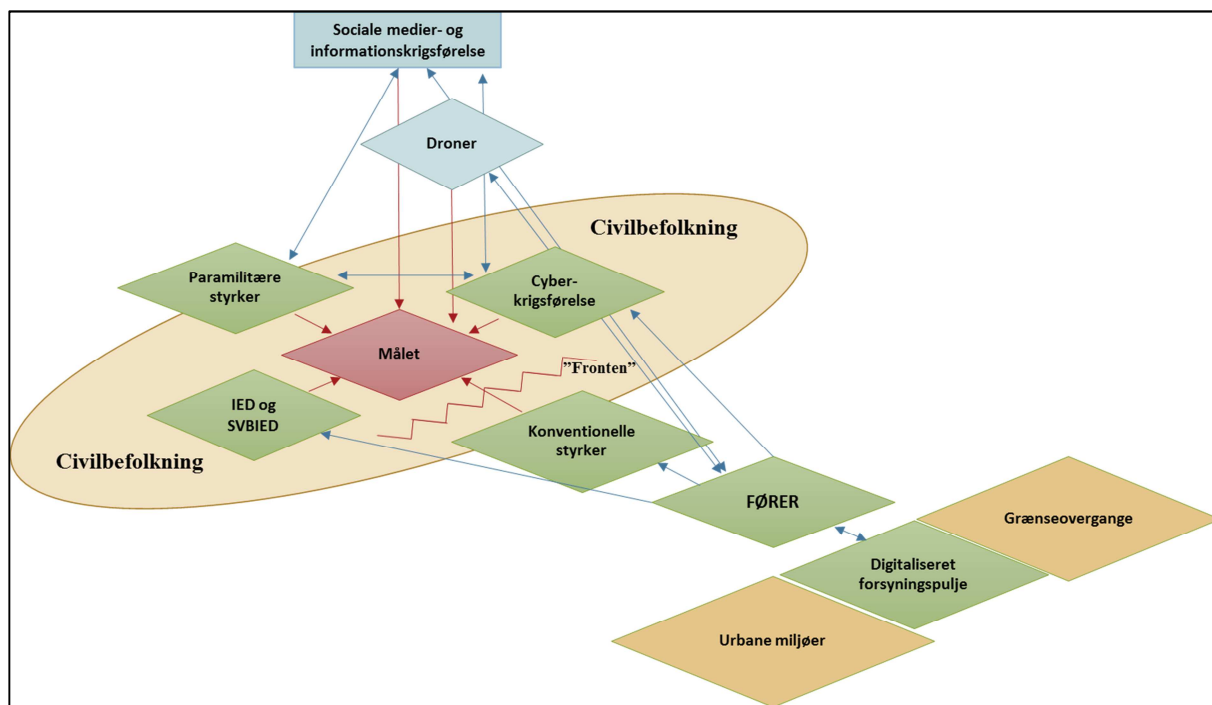
En af de mest revolutionerende udviklinger i platforme i den syriske borgerkrig har været brugen af kommercielt indkøbte og modificerede droner, som oprørsgrupperne anvender særligt over jorden og på flere, hybride måder. Kort fortalt har udviklingen i droneplatforme, hvor en droneoperatør på sikker afstand kan udføre rekognoscerings-, bombe- samt kommando- og kontrolfunktioner, revolutioneret kamppladsen i Syrien.⁴⁵ Under forfatterens møder med amerikanske officerer tilkendegav disse frustration over, at de hybride aktører, som Vesten står og vil stå over for i fremtiden, derved er tæt på at have opnået de samme digitale kapaciteter, som det amerikanske forsvar har brugt milliarder på at udvikle.⁴⁶

Kommercielt indkøbte droners potentiale som offensivt middel er begrænset af dronernes størrelse. De fleste bombeangreb med droner har i Syrien været karakteriseret ved let ammunition såsom 40 mm-granater eller håndgranater, der med præcision dog kan have stor effekt på slagmarken. Der er eksempler på, at regimeammunitionslagre, der fylder hele stadioner, er blevet sat ud af spillet af to velplacerede granater fra ISIS-droner, imens dronen selv optager effekten til videre informationskrigsførelse. Ligeledes fremstår den taktiske konsekvens af dette krydspres fra oven tydeligt på de visuelle data, der er at finde på sociale medieplatforme. Kurdiske infanterigrupper kan f.eks. ikke operere effektivt i ellers tomme, urbane miljøer, fordi den psykologiske effekt af lyden fra dronen kombineret med dens komparativt udmærkede præcisionsbombningspotentiale får grupperne til at gå i panik og blive "pinned" alene på grund af tilstedeværelsen af en platform, der sammenlagt koster henved 500-1000 dollars at indsætte. Denne psykologiske og kinetiske trussel er også rettet mod vestlige styrker, hvorfor en identificeret erfaring ved udviklingen i oprørsstyrkernes droneplatforme er, at vestlige styrker skal udvikle en effektiv, og gerne enkeltmandsbåret, anti-droneplatform.

2.4

Delkonklusion – Digitaliseret hybrid krigsførelse stiller krav til OODA-loopet

Ud fra den ovenfor beskrevne digitalisering af den hybride krigsførelse bør det stå klart, at modstanderen i en kommende konflikt, vestlige og danske styrker vil blive engageret i, er en farligere modstander end før, som figur 3 viser herunder.

Figur 3:

Digitaliseret hybrid krigsførelse

Dette medfører, at hvis vestlige styrker såvel som deres interne partnere i den næste konflikt ikke konstant evner at gennemføre sit OODA-loop på meget kort tid og med en forståelse for alle potentielle trusler i den hybride krig, vil den ændring af kamppladsen, der finder sted – og derved hvilken doktrin og hvilke taktikker man vil stå over for inden for så hurtigt som få timer – ikke kunne blive forhandlet, og man vil lide nederlag. Dette kræver særdeles stærke efterretningskapaciteter, især i tilfælde af offensive operationer i urbane områder, hvilket også er blevet understreget i tidligere rapporter fra Center for Militære Studier.⁴⁷

For så vidt angår den mest umiddelbare fare, anvendelsen af kommercielle droner i oprørs- og terrorvirksomhed, er perspektiverne skræmmende. En interviewet britisk militæranalytiker påpegede eksempelvis, at konventionelle styrker ikke er trænet i at håndtere droner psykologisk. Derfor vil der potentielt kunne finde en chokeffekt sted, første gang danske styrker mødte fjendtlige droner på slagmarken. Anti-terrorberedskabet i Danmark er ligeledes ikke forberedt. En terrorgruppe ville for få midler kunne lamme København by og lufthavn i morgen gennem en ugentlig bombekampagne af offentlige steder, der ville skabe samme effekt som Washington-snigskytten i 2002 i USA.⁴⁸ I udviklingen af en anti-droneplatform for danske styrker er der et mulighedsvindue i allerede eksisterende dansk teknologi og industri, hvor virksomheder med danske kontorer eller dansk registrering allerede i dag har udviklet køretøjsbårne og enkeltmandsbårne anti-droneplatforme,⁴⁹ der hurtigt kan integreres.

I overgangen fra deciderede forsyningskæder oprørsgrupperne imellem til en samlet forsyningspulje, der er faciliteret af hawala og basarlogistik i digitaliseret form, er mulighederne få og politisk omkostningstunge. Hvis man ønsker at forsinke oprørsgruppers logistiske omsætning, og derved forøge den tid, man som vestlig aktør har til at forholde sig til nye operative udfordringer i OODA-loopet, skal en national og international indsats for det midlertidige eller permanente forbud af de digitale teknologier, der faciliterer basarlogistikken i den konflikt, man intervenserer i, overvejes.⁵⁰ Det primære, konventionelle alternativ er at besætte eller på anden vis opnå indflydelse over urbane områder eller grænseovergange i den givne konflikt, da disse punkter repræsenterer nogle af de eneste steder, hvor forsyningspuljen kan kontrolleres.

Den måske mest komplekse udfordring er at imødegå modstanderens udnyttelse af digitaliseret informationskrigsførelse og cyberkrigsførelse. Selve informationskrigsførelsen er drevet af sig selv, og dens videreformidlere er enten aktive eller passive enkeltpersoner, der kan befinde sig overalt i verden, fjernt fra den givne konflikt. Den mest oplagte løsning ville være at bevæbne ens egen civilbefolkning digitalt på samme måde, som Vestens modstandere gør. Denne løsning strider dog umiddelbart mod Vestens værdisæt. I fremtiden kan en udvikling af vestlige institutionelle, primært defensive kapaciteter inden for informationskrigsførelse, i stedet udtænkes.⁵¹ En sådan institutionel udvikling bør i en fremtidig konflikt i så fald rumme muligheden for at blive anvendt hybridt lokalt defensivt såvel som regionalt kombineret med intervenserende landstyrker.

3

Flere konfliktmønstre, men fælles udvikling i partnerskabsdynamikker

Ingen strategisk succes eller indflydelse i moderne konflikter uden partnerskaber.⁵² I den syriske konflikt er denne påstand mere end sand. Her er ikke kun de eksterne partners geopolitiske ambitioner betinget af partnerskaber, men også de interne aktørers chancer for overlevelse.⁵³ De militære tendenser i den syriske borgerkrig viser, at betingelsen for succes i krig er partnerskaber via, med og gennem andre. Men det er ikke nødvendigvis effektivt, nemt og risikofrit for eksterne aktører, når de indgår i partnerskaber med interne aktører⁵⁴ – for dermed at få indflydelse på konfliktens udvikling.⁵⁵

I Syrien foregår der overordnet tre parallelle krige: en borgerkrig, en sektersk krig og en proxy-krig⁵⁶ på flere niveauer. Kendetegnende for konflikterne, i dette mikadospil af aktører og interesser, er, at de spænder fra korte og lokale nødvendighedspartnerskaber ud fra sekterske dynamikker til langvarige, strategiske partnerskaber ud fra en proxy-krigslogik. Partnerskaberne har vist sig nødvendige i den syriske konflikt, idet ingen af de interne aktører er stærke nok til at kunne kæmpe en selvstændig kamp eller overleve (se figur 4). De syriske partnerskaber har endvidere udviklet sig til en ny form for interessefællesskaber med gensidige forpligtigelser, som ikke kan rummes i normalopfattelsen af hverken alliancer⁵⁷ med lige byrdefordeling eller klassisk proxy-krig, hvor den eksterne sponsor dikterer stedfortræderens handlinger. Konflikten i Syrien viser, at militær intervention gennem proxy-aktører medfører sejre, hvis den eksterne partner er politisk risikovillig, stiller nødvendige ressourcer til rådighed, og proxyen⁵⁸ overvåges samt kontrolleres. Informationsasymmetri^{59 60} og manglende efterretninger har dog ofte betydet, at proxyer har handlet i modstrid med den eksterne partners strategiske mål.

Dette kapitel er struktureret ud fra et principal-agent-perspektiv, idet der fokuseres på partnerskaberne, hvor der er ansvarsoverdragelse og informationsasymmetri mellem aktørerne. Analysen går fra det strategiske niveau interesser og ned til effekten af partnerskaberne på gennemførelsen af de militære operationer.⁶¹ Kapitlet vil således sammenfattende præcisere funktionerne af partnerskaberne i den syriske konflikt, deres vigtighed for succes og udfordringerne mellem ekstern sponsor og lokal proxy.

3.1

Den ideelle partner

Når stater engagerer sig i væbnede konflikter, og særligt i en borgerkrig, sker det oftest i partnerskab med andre⁶² eller gennem en intern partner. Den eksterne stat, sponsoren, ønsker at reagere på en udenrigspolitisk udfordring, men ved at anvende et minimum af politiske, militære og økonomiske ressourcer.^{63 64} Det gøres ved, at sponsoren understøtter en lokal proxy med et acceptabelt værdisat og strategisk mål, som kan løse opgaven, men som selv mangler ressourcer og beskyttelse for at kunne overleve og

opnå egne mål. De mest succesfulde partnerskaber i Syrien har udviklet sig til interessefællesskaber, bundet sammen af gensidige forpligtigelser og udveksling af ressourcer,⁶⁵ men ikke nødvendigvis med samme mål, strategi og tidshorisont (se figur 4).⁶⁶

Den første forudsætning for et partnerskab er, at proxyen er en samlet enhed og organisation, som sponsoren kan tilføre ressourcer og give ansvaret for løsningen af en opgave.⁶⁷ Er proxyen fragmenteret, er det vanskeligt for sponsoren at kontrollere partnerskabet og vide, hvor man egentlig støtter. I Syrien har oppositionen haft vanskeligt ved at indgå partnerskaber, da bevægelsen i stigende grad er fragmenteret i grupperinger, hvor formålet med kampen går fra indførelse af demokrati, over oprettelsen af en islamistisk stat til lokale krigsherrers ambitioner om eget emirat.^{68 69} Det bevirkede bl.a., at USA og Saudi-Arabien i foråret 2017 fjernede deres støtte, idet flere af oprørsgrupperne var blevet radikaliseret eller korrupte.^{70 71 72} Det er vanskeligt for en sponsor at støtte de ikke-statslige grupperinger, idet de mangler et bureaukrati og militær organisation, som kan udgøre et fundament, hvor ekstern støtte integreres. Assad-regimet har derimod haft stor succes med at tiltrække eksterne partnere, idet regimet har en klar målsætning om fuld kontrol over Syrien, kombineret med en bagvedliggende militær og administrativ organisation, som nemt kan tilføres ressourcer.

Den anden forudsætning for at få eksterne sponsorer er, at proxyens strategiske mål kan rummes inden for sponsorens egne. Proxyen skal ligeledes være villig til at tilsidesætte egne mål, i kortere eller længere tid, til fordel for sponsorens interesser. Det forhold har været kurdernes største udfordring, eftersom de ønsker en selvstændig stat,⁷³ hvilket er uforeneligt med både USA og Vestens strategiske interesser. Partnerskabet mellem Vesten og kurderne er dermed midlertidigt og kun relevant, indtil den fælles fjende, ISIS, er nedkæmpet.^{74 75} Kurderne har derfor kompenseret for manglende sponsorer på længere sigt og indgået en taktisk alliance med Assad-regimet om autonomi mod våbenhvile.⁷⁶ Assad-regimets mål om at vinde hele Syrien tilbage kan derimod rummes inden for Ruslands og Irans overordnede udenrigspolitiske interesser, hvilket har gjort Assad-regimet til en attraktiv proxy (se figur 4).^{77 78} Ahrar al-Sham, som tidligere i borgerkrigen var den næststørste væbnede opposition mod Assad-regimet, er på grund af en stor intern splittelse og rivalisering med Hay'at Tahrir al-Sham (HTS) tvunget ind i et nødvendighedspartnerskab med Tyrkiet for at kunne overleve.^{79 80} Dette partnerskab er karakteriseret ved, at Ahrar al-Sham modtager politisk beskyttelse og våben fra Tyrkiet, mod at de tilsidesætter deres mål om en islamisk stat og fokuserer på at beskytte Tyrkiets grænser i det nordvestlige Syrien mod kurdernes ambitioner.^{81 82}

En af de største udfordringer ved proxy-krig er, at proxyens interesser og præferencer sjældent er sammenfaldende med sponsorens forventninger. Derfor kan det være yderst vanskeligt for en sponsor at udvælge den ideelle proxy, hvis den interne aktør ikke udgør en samlet enhed, og der er et interessefællesskab at bygge partnerskabet på. Den ideelle proxy er derved vanskelig at identificere blandt de mange lokale aktører i Syrien og ikke mindst grundet et manglende efterretningsbillede af de lokale aktører.⁸³

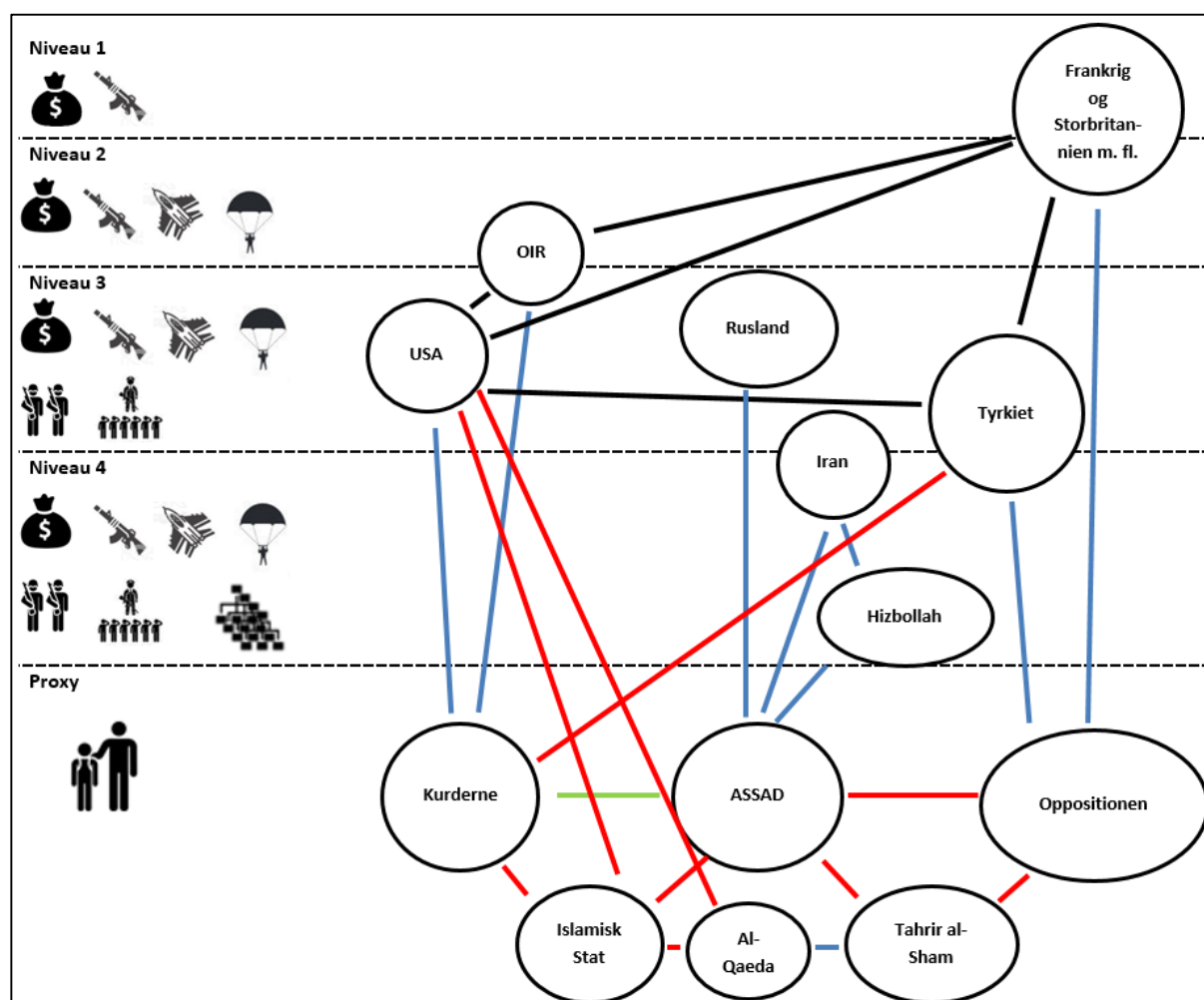
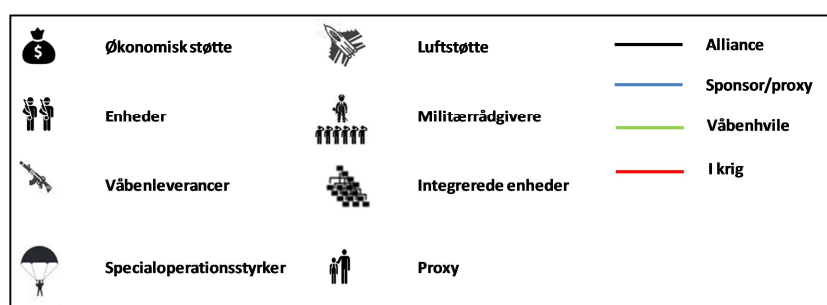
3.2

Partnerskabsdynamikkerne

Krigen i Syrien har ligeledes vist, at succes på slagmarken afhænger af, at den eksterne sponsor tilvejebringer de relevante ressourcer og integrerer sig hensigtsmæssigt i den lokale proxys organisation. Det har været et dilemma

for Vesten, hvor holdningen har været kun at levere det mest nødvendige og indsætte et minimum af egne landstyrker på jorden i Syrien.^{84 85} Dette er i kontrast til, at en intern aktør i den væbnede konflikt mangler tunge våben, instruktører, logistik, specialister og kompetent føring.⁸⁶ Vesten har derved haft vanskeligt ved at realisere de politiske målsætninger, når støtten alene har omfattet økonomiske midler, specialoperationsstyrker samt kampfly og ikke kapaciteter fra Vestens samlede militære apparat.^{87 88}

Figur 4:
Partnerskabsrelationer i Syrien
(symbolforklaring øverst)

Oppositionsstyrkerne har siden oprørets start særligt manglet tunge våben, flystøtte og regulære vestlige styrker, som kunne kæmpe sammen med dem.^{89 90} Oppositionsstyrkerne modtog i realiteten kun få panserværnsvåben, økonomiske midler og begrænset militærrådgivning fra Vesten.⁹¹ Oppositionen har derfor manglet muligheden for at kunne gennemføre offensi-

ve operationer, og siden tabet af Aleppo i 2016 har den konstant været i defensiven over for Assad-regimet.

De manglende succeser på slagmarken har igen medført, at den syriske befolkning har mistet troen på oprørets endelige sejr,⁹² og derved har oprøret mistet sit fundament. Kurderne modtager fra Vesten både våben, flystøtte og et minimalt kamptroppebidrag indeholdende artilleri,⁹³ kamphelikoptere og få specialstyrker. Det er i erkendelse af, at de kurdisk-arabiske grupper ikke ville kunne gennemføre offensive operationer mod ISIS uden direkte samarbejde med vestlige specialstyrker på jorden⁹⁴ i såkaldte specialrekonstruerings- og militærassistanceopgaver.⁹⁵ Rusland, Iran og Irans proxy, Hizbollah, har i kontrast hertil leveret de efterspurgte militære kapaciteter til Assad-regimet med henblik på, at regimet kan fastholde sin kontrol med befolkningen, så SAA⁹⁶ kan have evnen til at gennemføre offensive operationer og skabe kontrol over resten af Syrien (jf. tabel 1).

Tabel 1:
Kapaciteter leveret til Assad-regimet af hhv. Rusland, Iran og Hizbollah.

Rusland	Iran	Hizbollah
<ul style="list-style-type: none"> • Militærrådgivere • Kampflystøtte • Våben • Militærpoliti • Ingeniørenheder 	<ul style="list-style-type: none"> • Militærrådgivere • Efterretningsmidler • Logistik • Kapaciteter til informationsoperationer 	<ul style="list-style-type: none"> • Let infanteri

Assad-regimets offensive succeser skyldes ikke alene ressourcerne fra dets sponsorer, men også at kapaciteter og rådgivere blev integreret i SAA, fra stabsniveau og helt ned på gruppeniveau ude i kampenhederne.⁹⁷ Dette gav en følelse af, at proxy og sponsor var sammen om opgaven, øgede proxyens kampkraft, men det gav også Rusland og Iran mulighed for at kontrollere operationerne i detaljen. Tendensen i den syriske konflikt er, at uden sponsorens villighed til at levere de nødvendige militære kapaciteter, herunder integration af rådgivere og egne enheder helt ind i proxyens landstyrkers organisation, evner proxyen ikke at gennemføre offensive operationer og derved opnå de eksterne sponsores strategiske mål. Dilemmaet er, at Vestens partnere har uigennemsigtige organisationsstrukturer, som er sværere at integrere støtten i – modsat regimets professionelle strukturer (se figur 4).

3.3

Partnerskabernes udfordring

Der er altid risici ved at indgå et partnerskab med en lokal proxy i en væbnet konflikt, hvor der er store kulturelle forskelle og geografisk distance mellem sponsor og proxy. De tre væsentligste problemfelter er proxyens effektivitet, sponsorens moralske hæftelse og risikoen for, at proxyen arbejder autonomt efter egne strategiske mål.⁹⁸ Den eneste måde at imødegå disse problemfelter på er ved konstant monitorering og kontrol af proxyen, men det er kompliceret af informationsasymmetrien mellem proxyen og sponsoren. Som en kurdisk respondent angiver det i følgende citat:

Kompleksiteten internt hos en potentiel aktør som den kurdiske, eller de sunni-arabiske, er så stor, at selv om vi prøver og i værste fald tror, at vi kan begribe det, så kan vi ikke.⁹⁹

Det er muligt at forme en proxy gennem belønning og konsekvenser, "pisk og gulerod", og samtidig stimulere reformer, ideologier og tilgang til humanitær folkeret hos proxyen.¹⁰⁰ Det forudsætter dog et effektivt efterretningsbillede af proxyens handlinger og kulturel forståelse af partneren.¹⁰¹

Rusland og Iran har udfordringer med Assad-regimets overlagte angreb på civile, herunder anvendelse af giftgas, etniske udrensninger og organiserede plyndringer af sunni-befolkningen, fordi det smitter direkte af på de to landes internationale omdømme. Korruption er et andet problemområde, hvor midler tiltænkt SAA-krigsførelse går direkte til privat anvendelse af regimets inderkreds.¹⁰² Rusland og Iran har gentagne gange også måttet stoppe SAA i at angribe mål, som var inden for enten USA's eller Tyrkiets interessefære for at undgå en eskalering af konflikten til det geopolitiske niveau.¹⁰³

Assad-regimets enegang skyldes i stort omfang succeserne på slagmarken, som mentalt har gjort dem mere uafhængige af deres sponsorer. Sådanne forhold relaterer sig dog ikke kun til Assad-regimet, men derimod til alle interne aktører i konflikten, herunder både kurderne og oppositionen. Ingen aktører i den syriske konflikt har rene hænder, hvad angår brud på humanitær folkeret eller korruption efter mange års konstant borgerkrig.¹⁰⁴

Værktøjerne til at minimere diverse risici ved partnerskaber er en konstant monitorering af den interne partner.¹⁰⁵ Den direkte monitorering af partnerens handlinger kan ske ved anvendelse af egne militærrådgivere og enheder, som er integreret i proxyens organisation, hvilket er Ruslands og Irans metode.^{106 107} Alternativt kan en sponsor benytte sin egen efterretningstjeneste til at vurdere proxyens handlinger og motivationer – og derved sikre sig et længere varsel til at håndtere risiciene. Det er dog vanskeligt for egne efterretningstjenester at arbejde i lokalområdet, hvorfor det er nødvendigt at anvende både egne og integrerede kilder for at skabe et klart billede af proxyens handlemønstre. Det er ligeledes nødvendigt at have et sanktionsregime, hvor loyalitet belønnes, og enegang får en ressourcemæssig konsekvens. Eksempelvis blev støtten til oppositionen stoppet grundet enkeltgruppers radikaliserings og brud på den humanitære folkeret. Sanktionssystemet i partnerskaber kan også bruges positivt til at forme proxyen, som f.eks. Vestens håb om, at støtten til kurderne kan fremme en demokratisk udvikling i organisationen.¹⁰⁸

3.4

Delkonklusion – et stærkere efterretningsbillede informerer et politisk valg

Der er ingen ideel lokal partner med rene hænder, acceptabel ideologi og stor loyalitet i den syriske konflikt. Ethvert valg af partner i Syrien må ske ud fra tanken om det mindste onde og håbet om, at den interne aktør kan formes på langt sigt. Det er nemt for en ekstern stat at købe sig ind på et "light footprint" i konflikten via støtte til en intern aktør. Men et effektivt fodaftryk kræver dog, at det politiske niveau matcher handlinger og mål for interventionen, så der opnås en succes på slagmarken via aktøren. De nødvendige ressourcer, der stilles til rådighed – og om støtten integreres hensigtsmæssigt i en lokal proxy-organisation – er direkte afhængige af den eksterne aktørs samspil mellem dens politiske ambitioner og graden af politisk risikovillighed. Succes i partnerskabet er ikke alene et spørgsmål om politiske implikationer og militære ressourcer, men også om tilvejebringelsen af et solidt, konstant opdateret efterretningsbillede af den lokale partners handlemønstre. Dette efterretningsbillede er grundlaget for et nødvendigt kontrol-

regime i partnerskabet, som synkroniserer sponsorens ambitioner med proxyens og former proxyens handlemønstre via tilgangen af ressourcer og vejledning gennem sponsorens integrerede civile og militære rådgivere. Et vigtigt element i valg af partnere er, om aktører bevidst vælger eller er afhængig af at dræbe civile, hvilket udgør en begrænsning, i forhold til hvilke partnere en vestlig styrke kan og bør vælge.¹⁰⁹ Denne begrænsning er andre eksterne aktører ikke underlagt i samme grad, især i forhold til bombning fra luften, hvor Rusland og Assad-regimet i samkvem strategisk har angrebet hospitaler og anden civil infrastruktur i forbindelse med belejringer.¹¹⁰ Dette understøtter grundtanken i Smiths idé om "war amongst the people", hvor fjende og civilbefolkning afviger fra gensidigt udelukkende kategoriseringer.

4

Kampenes tyngde og intensitet omkring urbane miljøer

Belejringer, bombardementer og humanitære katastrofer er konsekvenserne af kampenes tyngde og intensitet omkring de urbane miljøer i Syrien – ført og intensiveret gennem den digitaliserede hybride krigsførelse i alle dimensioner.¹¹¹ Dette er operationsmiljøet, som landstyrker må tilpasse sig, idet slagmarken er flyttet til byerne, hvormed det åbne terræn har mistet sin operative og strategiske vigtighed.¹¹² De militære tendenser i den syriske borgerkrig er, at kampene nu og fremover fortrinsvis vil koncentrere sig i og omkring de større byer, eftersom de paramilitære styrkers evne til kamp i urbane miljøer nu, bl.a. igennem digitaliseret hybrid krigsførelse, er fuldt udviklet. Den syriske borgerkrig er altså budbringeren for, at belejring, hybrid krigsførelse og folkeflytninger som alternativ til etnisk udrensning bliver elementer i fremtidig hybrid krigsførelse.¹¹³ Fremtidige offensive operationer i byer kan derfor ikke alene basere sig på en intern partners landstyrker, kombineret med vestlig flystøtte, specialoperationsstyrker og træningsbidrag.¹¹⁴ Urbaniseringen af kamppladsen bevirker, at interne partnere har behov for et bredt spektrum af militære kapaciteter, rådgivning og parathed til at håndtere den stigende effekt af kampen på civilbefolkningen i byens rum.¹¹⁵ Disse erkendelser er eksemplificeret ved regimets erobring af Aleppo og Raqqa's fald til den amerikansk-sponsorerede koalition. Kampenes tyngde og intensitet omkring urbane miljøer er en konsekvens af forskellige fænomener og en udfordring for den vestlige brug af militær magt, især landmagt.¹¹⁷

For det første repræsenterer urbane miljøer områder, hvor en konventionelt underlegen aktør kan befæste sig på den hybride krigsførelses præmisser, så områderne ikke kan erobres gennem overraskelsesangreb.

For det andet repræsenterer urbane områder magtcentre, der er nødvendige for de givne aktørers videre overlevelse og partnerskabsrelevans, hvor magten i de fleste tilfælde er forbundet med senere folkeflytninger i henhold til etniske og religiøse parametre

For det tredje er ikke-vestlige, statslige- og ikke-statslige aktører blevet avancerede i operativ og taktisk bykamp. Assad-regimet har eksempelvis nu, gennem dets eksterne og interne partnere, et fuldt modent hybridt arsenal af plug-and-play-teknikker, taktikker og procedurer (TTP), det kan anvende.

Afhængigt af hvilke kapaciteter modstanderens partnere bidrager med, kan vestlige styrkers kampkraft derfor blive betydeligt niveret i en fremtidig urban konflikt, og mønsteret ved, at en intern aktør allierer sig med Vestens strategiske modstandere for at vinde på langt sigt, vil muligvis gentage sig, givet Assad-regimets store succes hermed. Dette kapitel præsenterer en kronologisk gennemgang af de tre nye markante tendenser ved urbaniseringen af kamppladsen i den syriske konflikt. Indledningsvist præsenteres belejringens stigende betydning som virkemiddel i kampen. Efter-

følgende afdækkes dynamikkerne omkring kampe i urbane miljøer og slutte-
ligt de humanitære aspekter af bykampen.

4.1

Belejring

”Knæl, eller dø af sult”, er mantraet bag belejring – et (gammelkendt) kon-
cept, som er blevet et centralt element i den syriske konflikt i kampen om
kontrollen med civilbefolkning og infrastruktur. Urbanisering af slagmarken
er ikke alene et syrisk fænomen.¹¹⁸ Verdens befolkning har siden anden ver-
denskrig bevæget sig mod byerne, og to tredjedele af verdens befolkning vil
i 2050 bo i byer.¹¹⁹

Moderne krig foregår mellem mennesker, hvor kontrol med befolknin-
gen er vigtigere end udslættelse af modstanderens styrker eller erobringen af
terræn.¹²⁰ Det er på den baggrund, at byen er et uundgåeligt militært mål,
da den rummer befolkningen og er et ressourcemæssigt og politisk magt-
center.¹²¹ I Syrien lever 75 % af befolkningen i byerne, og 90 % af landets
infrastruktur er placeret i urbant miljø. Derudover er den politiske og civile
administration¹²² centreret omkring de større byer. Byens erobring bibringer
den interne aktør betydelig international og lokal prestige og kontrol over
logistiske ressourcer, som er nødvendige for offensive militære operationer.
Konsekvensen af en tabt by er uoverskuelig for en intern aktør. Raqqa’s fald i
oktober 2017 betød eksempelvis, at ISIS mistede sine forsyningsveje og mu-
ligheden for at gennemføre offensive operationer og efterfølgende var dømt
til udelukkende at føre undvigende forsvarskamp på grund af manglende
ressourcer.¹²³ Aleppo’s fald i 2016 bevirkede også, at den syriske opposition
blev fragmenteret, mistede befolkningens opbakning og Vestens støtte
svandt ind. Op imod 40 større byer, og otte ud af ti syrere, har siden konflik-
tens start været udsat for belejring.¹²⁴ De fleste belejringer er blevet gen-
nemført af regimet, men både oppositionen, kurderne og ISIS anvender be-
lejring som virkemiddel i krigen.¹²⁵

En belejring er en militær operation, som inddæmmer en by med mili-
tære styrker, hvorved byens forsvar nedslides eller tvinges til overgivelse, idet
kommunikations- og forsyningsveje afskæres.¹²⁶ ¹²⁷ Problemet med belejring
er, at civilbefolkningen er part eller gidsel i belejringen og som konsekvens
heraf afskåret fra at kunne flygte fra kamphandlinger og bevare adgang til
mad og medicin. Folkeretten adresserer derfor belejring i Genève-
konventionerne. Det fastslås, at parterne i belejringen er forpligtet til at tillæ-
de fri passage for alle forsendelser bestående af sanitært udstyr, medicinal-
varer til civile, fornødne levnedsmidler samt beklædning til børn under 15 år
og kvinder.¹²⁸ På trods af intentionerne om at mildne konsekvenserne af en
belejring har stort set alle aktører i den syriske borgerkrig brudt folkeretten,
hvilket har medført unødigt lidelse for de civile.¹²⁹

Byerne har været en af regimets, og senere andre interne aktørers,
største udfordringer på slagmarken i Syrien.¹³⁰ Det var i byerne, at en utræ-
net og let bevæbnet opposition med succes udfordrede regimet ved at an-
vende byens rum til skjul, dækning og kanaliserende effekt¹³¹ for at ramme
regimets konventionelle panserbrigader.¹³² Oppositionen, ISIS og flere andre
irregulære, paramilitære aktører har haft en stejl læringskurve i evnen til at
kæmpe i byens rum. ISIS har kunnet trække på erfaringer fra kampene i
Irak,¹³³ og oppositionen fik rådgivning og træning i kamp i det urbane miljø
af Hamas og andre grupperinger, der havde været engageret i områ-
deligere konflikter.¹³⁴ Dette har medført, at sådanne paramilitære aktører nu
kan gennemføre et koordineret, hybridt forsvar af byens rum i alle dimensi-

oner og ikke alene befæste en række centrale punkter.¹³⁵ De paramilitære aktørers øgede evne til at gennemføre bagholdsangreb, anvende forskellige former for IED^{136 137} og udvikling af digital hybridkrigsførelse har eksempelvis betydet (se kapitel 2), at Assad-regimets tunge pansrede styrker har vanskeligt ved at operere i det urbane miljø. Alternativet har været en nedslidning af byernes forsvar gennem belejring, ikke bare mod modstanderens militære styrker, men også i form af overlagte, strategiske angreb på civilbefolkningen.^{138 139}

På trods af at belejring er ressourcekrævende, ødelæggende og i flere forhold i strid med folkeretten, er belejring et element af kampen i Syrien, senest set i 2017 ved kurdernes og Vestens angreb på ISIS' højborg, Raqqa. Den øgede urbanisering og de irregulære aktørers evne til at forsvare byens rum, sammenholdt med angriberens manglende ressourcer, har medført langvarig belejring af syriske byer.^{140 141} Urbaniseringen af kamppladsen medfører desuden, at lokale samarbejdspartnere behøver et bredt spektrum af militære kapaciteter, rådgivning og stabiliseringskapaciteter til at håndtere kampen i byens rum og effekten på civilbefolkningen, i særdeleshed i offensive operationer.^{142 143} Det bedste eksempel på en fuldt modnet partner-integrationsmetode er Assad-regimets anvendelse af plug-and-play-teknikker, taktikker og procedurer. Som en respondent fra efterretningssektoren beskriver det:

Men iranerne (...) har f.eks. også afghanere, som de har trænet i Syrien, som de kan bruge, når Afghanistan falder fra hinanden. De er slet ikke sådan nogle elitetropper, de er bare sådan nogle supermotiverede menneskelige skjolde. Men det her samvirke. Russerne leverer state of the art luftstøtte ... [Syrierne] har panser og artilleri som kernetropper, de har superkompetent let infanteri, de har masser af sådan nogle blinkere, de bare kan ofre ... som bare skal have en Safirjeep med en 106mm dysekanon på, de skal slet ikke bruge noget ... forsynings-wise klarer de sig selv. De har deres militser, som kan gå ind og patruljere områderne, altså partimilitser. Sådan noget som f.eks. den 5. division er også interessant, det er sådan noget, russerne har kørt ... [Den] består af en blanding af militser ... nogle lejesoldater, men altså det hele er kørt af russiske stabsofficerer; der er også russiske elementer med trænere.¹⁴⁴

Fatemiyoun-brigaden er et eksempel på Assad-regimets fuldt modnede, hybride indsættelse af undergivne eller eksterne aktørers enheder, respektivt til hvor de er mest egnede på kamppladsen. Brigaden består af afghansk-shiitiske flygtninge, bosiddende i Iran, som er blevet rekrutteret af Irans revolutionsgarde og trænet af blandt andre russiske trænere i Rusland, for derefter at blive indsat i Palmyra til at kæmpe mod sunni-islamistiske grupper.¹⁴⁵

4.2

Dynamikker i den urbaniserede krigsførelse

Kamp i bebyggede områder er den vanskeligste kampform for militære enheder. Det kræver veluddannede førere og disciplinerede soldater, da bykamp foregår decentraliseret i et ekstremt fjendtligt miljø, hvor sigtbarheden kun er få meter og fjenden konstant er foran, bagved, over og under soldaten. Bykampen har sine helt egne karakteristika, og derved er indsættelse af militære kapaciteter også væsensforskellig fra konventionel krigsførelse i åbne områder. Urbane områder er under konstant forandring og ændres direk-

te af kamphandlinger og civilbefolkningens sympati og antipati.¹⁴⁶ Slutteligt binder kampen uforholdsmæssigt mange militære ressourcer, eftersom kampen er decentraliseret og flerdimensionel.^{147 148} Angreb vil normalt gennemføres i tre faser, hvor første fase er isolering af byen, anden fase består af selve angrebet, og tredje fase omfatter rensning og konsolidering af byen.¹⁴⁹

I den syriske konflikt er den mest succesfulde tilgang til erobring af byerne et pragmatisk valg af en hybrid doktrin, af terror som magtmiddel samt en dynamisk anvendelse af de tilgængelige militære kapaciteter, kombineret med stor integration af ekstern støtte.¹⁵⁰ Dynamikkerne eksemplificeres her i henholdsvis regimets angreb på Aleppo i 2016 og Syrian Democratic Forces' og OIR's¹⁵¹ erobring af Raqqa i 2017.^{152 153 154}

Inddæmningen af Aleppo blev indledt med massive russiske og syriske luftangreb rettet mod FSA's kampstillinger og kommandocentraler i byen. Simultant inddæmmede SAA's 4. panserdivision Aleppo fuldstændigt med en panser-ring af kampvogne.^{155 156} Nedslidningen af Aleppos forsvar blev gennemført af SAA-artilleri samt syriske og russiske luftstyrker, der var koncentreret omkring oppositionens kampstillinger og sunni-befolkningscentre, herunder skoler, hospitaler og markedspladser.^{157 158} Quds Force, den iranske revolutionsgardes enhed med ansvar for udenlandske operationer, understøttede nedslidningen ved at udføre en digitaliseret informationskampagne, rettet mod både den civile befolkning og oppositionsstyrkerne, med budskabet om, at de kunne få frit lejde til oprørsområder i det nordlige Syrien.¹⁵⁹

Slutteligt gennemførte Hizbollah lokale angreb på oppositionens stillinger for at stresse forsvaret og nedslide forsvarernes kampkraft.¹⁶⁰¹⁶¹¹⁶² Efter fem måneders belejring stormede regimets styrker byen, og over den næste måned kollapsede forsvaret, primært fordi mange af oppositionens styrker og op mod 34.000 civile sunnier tog imod den tilbudte amnesti og derefter blev transporteret til det nordlige Syrien.^{163 164} Regimets konsolidering af Aleppo blev overladt til den iransk-trænede, syriske milits 'National Defence Force', under ledelse af iranske officerer og russisk militærpoliti. Efterfølgende tvangsforflyttedes den resterende del af Aleppos sunni-befolkning, og regimets kontrol med byen genoprettedes,¹⁶⁵ bl.a. ved indflytningen af shiitiske og alawitiske civile i såkaldte 'reconciliation agreements',¹⁶⁶ dvs. de facto-folkeflytninger uden en direkte etnisk udrensning for det internationale samfund at reagere på.

Inddæmningen af Raqqa bestod af fire kontinuerlige angreb, over en otte måneder lang periode, idet et samlet angreb ikke var muligt, da SDF manglede soldater og især kampvogne.^{167 168 169 170 171} Angrebene var støttet af OIR-flyangreb og ca. 500 vestlige specialoperationsstyrker, men SDF måtte efter hvert angreb bruge over en måned til reorganisering, planlægning og forberedelse af næste angreb. Dette skyldtes især mangel på vestlige militærrådgivere, tunge våben og logistisk støtte til SDF-enhederne.¹⁷²¹⁷³ De lange kamppauser anvendte ISIS til at evakuere deres administration til Deir ez-Zor samt bringe forstærkninger ind til Raqqa.^{174 175} Selve nedslidningen af ISIS' forsvar af byen blev primært udført ved hjælp bombninger fra vestlige kampfly og kamphelikoptere samt med hjælp fra vestlige specialoperationsenheder og artilleri fra det amerikanske marinekorps.¹⁷⁶ USA havde desuden, siden marts, nedkastet flyveblade og ført en internetkampagne med budskabet om, at ISIS' krigere kunne overgive sig.¹⁷⁷

Flystøtten viste sig at være mindre effektiv. Det viste sig vanskeligt for de vestlige fly at ramme ISIS-mål i byen uden tab af civile liv,¹⁷⁸ hvilket var en

begrænsning, de russiske luftkampagner andetsteds ikke var underlagt¹⁷⁹. SDF og vestlige specialoperationsstyrker stormede byen, 14 dage efter at Raqqa var blevet helt omsluttet, men den centrale del af byen var næsten umulig at indtage grundet ISIS' tiltagende modstand. Herudover var tusindvis af civile fanget i ISIS-besatte kvarterer, og anvendelsen af selvmordsbomber, droner og IED var massiv.^{180 181 182 183} Efter en måneds kamp i byen havde de lokale ISIS-krigere forladt byen, forklædt som civile, og kun de udenlandske ISIS-frivillige var tilbage.¹⁸⁴ SDF-partneren indgik herefter formodentlig en aftale med de sidste ISIS-krigere og deres familier om frit lejde ud af byen for at mindske de civiles lidelser og SDF's tab.¹⁸⁵¹⁸⁶ Koalitionens og SDF's konsolidering har været vanskelig; dels er 80 % af byen blevet ødelagt, over 200.000 civile er fordrevne i og omkring byen, og SDF har ikke haft en plan for kontrol med byen.¹⁸⁷

En af de største udfordringer ved Vestens deltagelse i bykamp i Syrien, modsat regimets, er partnernes mangel på militære ressourcer, hvilket inkluderer alt fra kampvogne til artilleri, logistik og især støtte til planlægning og kommando- og kontrolstøtte af kampen. Flystøtte har haft begrænset effekt i de tætbebyggede områder, idet hensynet til civilbefolkningen har sat begrænsninger for, hvilke mål der kunne engageres. Under mødet har amerikanske officerer beskrevet dette forhold med, at det tager dem op til to dage at "clear" et mål juridisk, mens eksempelvis russiske kampfly bruger ned til få minutter på samme opgave.¹⁸⁸ Støtten fra specialoperationsstyrkerne var ligeledes utilstrækkelig, idet de i sidste del af kampene måtte anvendes som "superinfanteri" på grund af partnerens manglende evner til at kæmpe selvstændigt. Slutteligt har manglende militære kapaciteter til at håndtere stabiliseringsaktiviteter med henblik på at sikre fordrevne civile vist sig at være et nødvendigt element i kamp i urbane miljøer for at afhjælpe humanitær lidelse.¹⁸⁹

4.3

Folkeflytninger

Evakuering og folkeflytninger er en del af regimets strategi til demografisk omskabelse af Syrien og bruges som led i Assads kamp for at genskabe kontrollen med landet.¹⁹⁰ I princippet ville en total omskabelse betyde, at regimet vil reducere befolkningen med op til 6 millioner sunni-muslimer gennem terror, udrensning samt systematisk flytning af civile til sunni-reservater i det nordlige Syrien.^{191 192} Belejringer er, som tidligere beskrevet, et af midlerne til sådanne folkeflytninger, officielt kaldet "national and local reconciliation agreements". Overlagte angreb på civilbefolkningen under belejringerne udgør her et af de hyppigst anvendte midler til at "overtale" civilbefolkningen og oprørerne. FN har siden 2013 anklaget det syriske regime for brud på folkeretten, folkemord og draget det til ansvar for en konflikt, som indtil nu har kostet 250.000-470.000 civile livet.^{193 194}

I konsolideringsfasen, efter en belejring, er det ofte NDF-militsen, som foretager den endelige folkeflytning af byernes sunni-befolkning. Efter Aleppos fald flyttede NDF eksempelvis over 10.000 sunni-muslimer ud af byen, arresterede næsten 2.000 mandlige sunni-muslimer, og hundredvis forsvandt.^{195 196} Samme mønster har gentaget sig i Homs, Damaskus og flere andre byer gennem konflikten. Motivationen for folkeflytninger er ikke alene regimets ønske om mere kontrol med Syrien og neutraliseringen af en civilbefolknings potentiale for videre hybrid krigsførelse. Folkeflytningerne bruges også som middel til at belønne loyale lokale og statslige partnere med de forflyttede sunni-muslimers ejendom.¹⁹⁷ Det internationale samfund har

været handlingslammet i forhold til konsekvenserne af belejringerne og de efterfølgende folkeflytninger. Det skyldes, at de ikke udgør deciderede folke-mord, hvorfor de er blevet et fast virkemiddel i regimets kamp for at generobre magten i Syrien.

4.4

Delkonklusion – Den lokale partners effekt er afhængig af den eksterne partner

Belejring er ikke alene en militær operation, men lige så meget en økonomisk og politisk aktivitet. Trods forbud og kritik fra FN er belejringer en konsekvens af urbaniseringen af kamppladsen og den måde, hvorpå fremtidens væbnede konflikter udkæmpes. De militære tendenser i den syriske borgerkrig viser, at kampene vil koncentrere sig i og omkring de større byer grundet den generelle urbanisering, paramilitære styrkers fordele i urbane miljøer og byernes vigtighed som politisk og økonomisk magtcenter. Byerne udgør således ikke kun vigtige strategiske mål, men mål, som det er nødvendigt for de interne aktører at indtage og holde på for simpelthen at overleve.

Denne udvikling har to konsekvenser for fremtidens krigsførelse: For det første, at belejring, digitaliseret hybrid krigsførelse og folkeflytning bliver centrale elementer frem for direkte etnisk udrensning i fremtidens konflikter. For det andet, at fremtidige operationer i byer ikke alene kan basere sig på en lokal partners landstyrker, kombineret med vestlig flystøtte, specialoperationsstyrker og træningsbidrag. Urbaniseringen af kamppladsen har medført et behov hos den lokale partner for et bredere spektrum af militære kapaciteter, integrerede militærrådgivere og parathed til at håndtere den stigende effekt af kampen i byens rum på civilbefolkningen – især hvis den eksterne, statslige aktørs strategiske mål kræver offensive operationer i konflikten.

5

Konklusion – Syrien: Budbringeren for en væsensforskellig fremtidig kampplads

De tre nye trends i den syriske borgerkrig, som rapporten har analyseret, varsler, at fremtidens landmilitære kampplads vil være væsensforskellig for vestlige styrker fra tidligere konflikter, som vestlige styrker har deltaget i. Disse trends er det formålstjenstligt at holde sig for øje, idet kamppladsens digitalisering, urbanisering og afhængighed af partnerskaber vil være centrale elementer i fremtidens konflikter. Trendene fra den syriske borgerkrig, der er beskrevet i denne rapport, er budbringere for et alvorligt fremtidigt krydspres for det danske forsvar, der som organisation med begrænsede ressourcer i fremtiden skal forholde sig til denne øgede kompleksitet.

Fremtidige modstanderes plug-and-play-valg af teknikker, taktikker og procedurer på strategisk, operationelt og lokaltaktisk niveau, i kombination med digitaliseringen af samme, har gjort kamppladsen farligere, med et kortere OODA-loop. Reaktionstidsrummet for vestlige styrker på de mangfoldiggjorte trusler fra forskellige fjendtlige aktører, urbane miljøer og digitaliseret hybrid krigsførelse er med andre ord blevet forkortet betydeligt. Med fokusset på disse tre nye trends har rapporten også identificeret en række anbefalinger fra den syriske borgerkrig til videre doktrinær og taktisk tænkning, som kan adresseres, så vestlige og danske, civile og militære myndigheder rustes til fremtidens hybride krige.

Digitalisering af den hybride krigsførelse: I den operative og taktiske dimension har der fundet en evolution i militære anliggender sted, hvor en stigende digitalisering af kamppladsen har øget ikke-nationale aktørers kampkraft betydeligt. Dette er udtrykt i billige kommercielle løsninger på taktiske og operative udfordringer. Disse løsninger har givet aktørerne sikker kommunikation, effektiv kommando- og kontrolførelse, drone-multirolleplatforme og kapaciteter inden for informations- og cyberkrigsførelse, der giver selv små, ikke-statslige aktører mulighed for at dominere alle dimensioner af den lokale kampplads. Digitaliseringen af den hybride krigsførelse har derfor forøget ikke-statslige aktørers kampkraft væsentligt. Men de statslige aktører, der har haft en aggressiv partnerskabsstrategi i den syriske borgerkrig, her især Rusland og Iran, har også udviklet betydelige erfaringer med den nye, digitaliserede hybride krigsførelse.

Denne modning af Vestens traditionelle modstanderes hybride krigsførelse, hvad enten disse er islamistiske terrorbevægelser eller revisionistiske nationalstater, er ikke blevet besvaret af et vestligt alternativ endnu. De tre umiddelbare udfordringer ved denne modning er en efterretningsmæssig og materielmæssig udvikling af et kortere OODA-loop for vestlige styrker, så de kan reagere på de mangfoldiggjorte hybride trusler i tide, en udvikling af an-

ti-droneplatforme på gruppe- og brigadeniveau såvel som i anti-terrorberedskabet hurtigst muligt samt til sidst en imødegåelse af modstanderes fuldt ud modnede doktriner inden for informations- og cyberkrigsførelse.

Disse tre udfordringer kan opsummeres i et enkelt, konkret eksempel: I morgen ville en hybrid modstander uden udfordring kunne flyve en landbrugsdrone med to ti-liters sprøjtedunke fyldt med sprængstoffer eller kemiske våben ind over et fyldt fodboldstadion i Danmark eller en fremskudt operationsbase i Irak. I kølvandet på angrebet ville samme modstander gennem sin informationskrigsførelse på relativt overbevisende vis kunne skyde skylden på en tidligere eller nuværende vestlig konfliktpartner, mens diplomati og medier ville kunne igangsætte en social mediekampagne om vestlige styrkers snarlige nederlag, hvorved en maksimal effekt i alle dimensioner af den hybride krigsførelse opnås.

Flere konfliktmønstre men fælles udvikling i partnerskabsdynamikker: Konflikten i Syrien viser, at militær intervention gennem proxy-aktører medfører sejre, hvis den eksterne partner er politisk risikovillig, stiller nødvendige ressourcer til rådighed, og proxyen kontrolleres, så dens handlinger ikke afviger fra den eksterne partners strategiske mål. Partnerskaberne har vist sig nødvendige i den syriske konflikt, da ingen af de interne aktører har været stærke nok til at kunne kæmpe en selvstændig kamp og overleve selvstændigt. Der er ingen ideel lokal partner med rene hænder i hybride konflikter, hvorfor valg af partner i Syrien må ske ud fra tanken om det mindste onde og håbet om, at den lokale aktør kan formes på langt sigt. Succes i partnerskabet er ikke alene et spørgsmål om politiske implikationer og militære ressourcer, men også tilvejebringelsen af et solidt, opdateret efterretningsbillede af den lokale partners handlemønstre. Dette efterretningsbillede er grundlaget for et nødvendigt kontrolregime i partnerskabet, som synkroniserer sponsorens ambitioner og former proxyens handlemønstre på langt sigt ved at bruge henholdsvis sanktioner og øgede ressourcer som pisk og gulerod.

Kampenes tyngde og intensitet omkring urbane miljøer: Urbane miljøer er områder, hvor en militær underlegen aktør kan befæste sig, så områderne ikke kan indtages gennem overraskelsesangreb. Heri ikke noget nyt. Men den syriske borgerkrig viser, at fremtidens kampe vil koncentrere sig yderligere i og omkring de større byer grundet den generelle globale urbanisering, paramilitære styrkers fordele i urbane miljøer samt byernes vigtighed som politiske og økonomiske magtcentre, der er direkte nødvendige for de interne aktørers langsigtede overlevelse. Denne udvikling har to konsekvenser for fremtidens krigsførelse. Belejring og digitaliseret hybrid krigsførelse bliver sandsynligvis centrale elementer i fremtidens konflikter, da de interne aktører i Syrien har erfaret, at overlegne, statslige aktørers kampkraft kan nivelleres ved kombinationen af urban forsvarskamp, partnerskaber og digitaliseret hybrid krigsførelse. Ligeledes vil folkeflytninger, der repræsenterer en kynisk men logisk løsning på det internationale samfunds sanktioner over for etnisk udrensning, muligvis blive et element i en fremtidig sektærisk drevet konflikt.

Fremtidige operationer i byer kan ikke alene basere sig på en lokal partners landstyrker kombineret med flystøtte, specialoperationsstyrker og træningsbidrag. Urbaniseringen af kamppladsen har medført et behov hos

den lokale partner for et bredere spektrum af militære kapaciteter, integrerede militærrådgivere og en parathed til at håndtere den stigende effekt af henholdsvis den digitaliserede hybride krigsførelse og effekten af kampen i byens rum på civilbefolkningen – især hvis den eksterne, statslige aktørs strategiske mål kræver offensive operationer.

Noter

- 1 Henrik Ø. Breitenbauch, Mark Winter og Mikkel B. Jakobsen, "Byens prisme: Tendenser og udfordringer for militære operationer i urbant terræn" (København: Center for Militære Studier, 2016), 29, 43-44; Rune Hoffmann og Kristian Søby Kristensen, "Mars på Jorden: Betingelser og udfordringer for fremtidig brug af dansk landmilitær magt" (København: Center for Militære Studier, 2014), 19, 24.
- 2 Patricia DeGennaro, "Does the Human Domain Matter?", *Small Wars Journal*, 23. februar, 2017 (14. marts, 2017), <http://smallwarsjournal.com/jrnl/art/does-the-human-domain-matter>; Benjamin Jensen, *Forging the Sword, Doctrinal Change in the U. S. Army*, (Palo Alto: Stanford University Press, 2016), 25-26, 125-128.
- 3 Interview, Rolf Holmboe, tidligere ambassadør i Syrien.
- 4 Joby Warrick, *Black Flags, The Rise of ISIS* (London: Bantam Press, 2015), 268-270, 289; Jessica Stern og J. M. Berger. *ISIS, the State of Terror* (New York: HarperCollins, 2015), 127-131.
- 5 Adam Rawnsley et al., "The Messaging App Fueling Syria's Insurgency", *Foreign Policy*, 6. november, 2017 (8. november, 2017): <http://foreignpolicy.com/2017/11/06/the-messaging-app-fueling-syrias-insurgency-telegram-arms-weapons/>.
- 6 Nicholas Blanford, "How off-the-shelf drones are changing the war in Syria and Lebanon," *The Christian Science Monitor*, 16. august, 2016 (20. september, 2017): <https://www.csmonitor.com/World/Middle-East/2016/0816/How-off-the-shelf-drones-are-changing-war-in-Syria-and-Lebanon>.
- 7 Serkan Balkan, "How DAESH uses Drones in the Battlefield". *The New Turkey*, 22. september, 2017 (28. september, 2017): <http://thenewturkey.org/how-daesh-uses-drones-in-the-battlefield/>.
- 8 Cameroun Colquhoun, "Inghimasi – The Secret Isis Tactic Designed for the Digital Age." *Bellingcat.com*. 1. december, 2016 (5. juni, 2017): <https://www.bellingcat.com/news/mena/2016/12/01/inghimasi-secret-isis-tactic-designed-digital-age/>.
- 9 William Todman, "Capitalising on Collective Punishment: Siege tactics in the Syrian Conflict," *CCAS News Magazine*, (Washington D.C.: Georgetown University, 2016), (3. november, 2017). https://issuu.com/georgetownfs/docs/ccasnewsss2016_final_3_issuu
- 10 Frank Hoffman, *Conflict in the 21st Century: The Rise of Hybrid War* (Arlington: Potomac Institute for Policy Studies, 2007).
- 11 Warrick, *Black Flags, The Rise of ISIS*, 188-192.

- 12 Rupert, Smith, *The Utility of Force: The Art of War in the Modern World* (London: Allen Lane, 2005).
- 13 North Atlantic Council. "Wales Summit Declaration: Issued by the Heads of State and Government participating in the meeting of the North Atlantic Council in Wales". NATO. 5. september, 2014 (4. December 2017): https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_112964.htm?selectedLocale=en.
- 14 Inspireret af Ivo Pinker og Samuel Žilincík, "Military Concepts and Hybrid War", *Forum Scientiae Oeconomia* 4:1 (2016).
- 15 Chris Pleasance, "Firing mortars at Assad? There's an app for that: Syrian rebels use an iPad to aim". *MailOnline*. 17. september, 2013 (3. april, 2017): <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2424043/Syrian-rebels-use-iPad-app-aim-mortars-Assads-regime-forces-Damascus.html>.
- 16 ISIS var pionerer i brugen af informationskrigsførelse som styrkemultiplikator, og rødderne for samme krigsførelse ligger i Islamisk Stat i Iraks informationskrigsførelsesstrategi udviklet under al-Zarqawi i midten af 00'erne.
- 17 Emerson T. Brooking og P. W. Singer. "War Goes Viral: How social media is being weaponized across the world", *The Atlantic*. November, 2016, (20. september 2017): <https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2016/11/war-goes-viral/501125/>.
- 18 Interview med anonym efterretningskilde; interview med Nick Waters, britisk militæranalytiker.
- 19 Rawnsley et al. "The Messaging App Fueling Syria's Insurgency".
- 20 As'ad AbuKhalil, "The 8 Proxy Wars Going on in Syria Right Now". *Huffington Post*. 25. September, 2014 (20. august, 2017): https://www.huffingtonpost.com/asad-abukhalil/syria-proxy-wars_b_5874488.html.
- 21 Interview, Rolf Holmboe, tidligere ambassadør i Syrien.
- 22 Dette gælder alle former for aktører, inklusive nationalstater, revisionistiske islamistiske grupper eller proto-statslige kurdiske grupper.
- 23 Stern og Berger. *ISIS, the State of Terror*, 45-46, 165-166.
- 24 Gary Schaub Jr. og Jens W. Kristoffersen, "In, On, or Out of the Loop? Denmark and Autonomous Weapons Systems," (København, Center for Militære Studier, 2017), 6.
- 25 Fra Kristian Søby Kristensen og Esben S. Larsen, "At lære for at vinde: Om dansk militær erfaringsudnyttelse i internationale operationer," (København: Dansk Institut for Militære Studier, 2010), 7.
- 26 Nicholas Blanford, "At remote desert garrison in Syria, a US-Iran confrontation is brewing," *The Christian Science Monitor*, 6. Juni, 2017 (8. januar, 2018): <https://www.csmonitor.com/World/Middle-East/2017/0606/At-remote-desert-garrison-in-Syria-a-US-Iran-confrontation-is-brewing>.

- 27 Interview med anonym efterretningskilde.
- 28 Rose Kelly, "Satellite imagery reveals decline in ISIS oil production." *Princeton: Woodrow Wilson School*, 6. November, 2017, (10. November, 2017): <http://www.princeton.edu/news-and-events/news/item/satellite-imagery-reveals-decline-isis-oil-production>.
- 29 Mohammed El-Qorchi, "Hawala: How does this informal funds transfer system work, and should it be regulated?", *Finance & Development – a quarterly magazine of the IMF* 39:4 (2002).
- 30 John A. Cassara, *Trade-Based Money Laundering: The Next Frontier in International Money Laundering Enforcement*, (Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, 2016).
- 31 Mahmoud al-Shamali, "Hawala: moving money in Syria's underground financial sector". *Syrian Voice*. 10. oktober, 2016 (21. februar, 2018): <http://syrianvoice.org/hawala-moving-money-in-syrias-underground-financial-sector/?lang=en>.
- 32 Interview med anonym efterretningskilde.
- 33 Scott Lucas, "Syria Analysis: The Importance of the Border Crossings with Turkey". *EA Worldview*, 22. april, 2015 (5. september, 2017): <http://eaworldview.com/2015/04/syria-analysis-the-importance-of-the-border-crossings-with-turkey/>.
- 34 Brooke Satti Charles, "ISIS. Are they Using Bitcoins to Fund Criminal Activities?" *SecurityIntelligence.com*, 29 oktober, 2014 (10. august, 2017): <https://securityintelligence.com/isis-are-they-using-bitcoins-to-fund-criminal-activities/>.
- 35 Rawnsley et al. "The Messaging App Fueling Syria's Insurgency".
- 36 Megan Garber, "Assad's Bizarre Instagram Account: Propaganda With a Comments Section". *The Atlantic*. 5. september, 2013. (10. oktober, 2017): <https://www.theatlantic.com/technology/archive/2013/09/assads-bizarre-instagram-account-propaganda-with-a-comments-section/279396/>.
- 37 Hyunin Seo og Husain Ebrahim. "Visual propaganda on Facebook: A comparative analysis of Syrian conflicts". *Sage journals: Media, War & Conflict* 9:3 (2016).
- 38 David Sorenson, *Syria in Ruins: The Dynamics of the Syrian Civil War* (Westport: ABC-CLIO, LLC, 2016), 33.
- 39 Interview med journalist Bo Elkjær.
- 40 Aryn Baker og Hania Mourtada, "For Syrians, Social Media is More Useful than the U.N. Security Council". *Time*. 24. Marts, 2014 (8. Januar, 2018): <http://time.com/35826/syria-u-n-social-media-yarmouk/>.
- 41 Interview med anonym kurder.

- 42 Nabih Bulos, "Smartphone app helps target Syria strikes, militant group says," *LA Times*. 16. juli, 2016. (20. oktober, 2017):
<http://www.latimes.com/world/middleeast/la-fg-syria-rebels-smartphone-20140716-story.html>.
- 43 Interview FE, interview Nick Waters, militæranalytiker.
- 44 Interview, Rolf Holmboe, tidligere ambassadør i Syrien.
- 45 Interview Nick Waters, militæranalytiker.
- 46 Møder med amerikanske forsvarsattachéer og officerer tilknyttet den amerikanske ambassade i Danmark.
- 47 Breitenbauch, et al. "Byens prisme", 29, 44.
- 48 Interview med den britiske militæranalytiker Nick Waters.
- 49 Interview Christian Steinø, MyDefence, interview Søren Larsen, Rohde og Schwarz, diskussion under lukket workshop på Center for Militære Studier, med interessenter fra Forsvaret, diplomatiet og den private sektor.
- 50 Daniel Aron, "The Challenges of Transferring Money in Syria". *Developing Markets Associates*. (21. februar, 2018):
<http://www.developingmarkets.com/perspectives/challenges-transferring-money-syria>.
- 51 Her kan eksempelvis EU's anti-fake news-kontor "East Stratcom task force" eller det tværstatslige "European Centre of Excellence for "Countering Hybrid Threats" bruges som inspiration.
- 52 Frank Hoffman, "No Strategic Success without 21st Century Seapower: Forward Partnering", *War on the Rocks*, 1. juli, 2014. (5. august, 2017):
<https://warontherocks.com/2014/07/no-strategic-success-without-21st-century-seapower-forward-partnering/>.
- 53 Luis Roniger, "Political Clientelism, Democracy, and Market Economy", *Comparative Politics* 36:3 (2004): 1
- 54 Aaron Stein, "Partner Operations in Syria: Lessons Learned and the Way Forward". *Atlantic Council*. 10. juli, 2017. (20. august, 2017):
<http://www.atlanticcouncil.org/publications/reports/partner-operations-in-syria>
- 55 Hoffmann og Kristensen. "Mars på Jorden", 4.
- 56 Krig via stedfortræder.
- 57 Stefan Bergsmann, "The Concept of Military Alliance," i *Small States and Alliances*, ed. Heinz Gärtner et al (Berlin: Physica-Verlag – Springer, 2001).
- 58 Stedfortræder for en ekstern partner i en lokal væbnet konflikt.
- 59 Asymmetrisk information, hvor en ekstern aktør (strategisk partner) uddelegerer en opgave til en lokal aktør (agenten). Den lokale aktør kan have andre ønsker og formål for arbejdets udførelse end opdragsgiveren. På grund af det asymmetriske informationsforhold er den eksterne partner ikke i stand

til at sikre, at den lokale aktør udfører sit arbejde til den eksterne aktørs tilfredshed.

- 60 Walter C Ladwig III, *The Forgotten Front – The Trouble with Allies in Counterinsurgency* (Cambridge: Cambridge University Press, 2017), 37.
- 61 Ibid., 27.
- 62 Henrik Ø. Breitenbauch. *Uendelig krig? – Danmark, samtænkning og stabilisering af globale konflikter* (København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2015), 15.
- 63 Geraint Alun Hughes, "Syria and the perils of proxy warfare," *Small Wars and Insurgencies* 25:3 (2014), 2.
- 64 Hoffmann og Kristensen, "Mars på Jorden", 24.
- 65 Ladwig III, *The Forgotten Front*, 45.
- 66 Ibid., 37.
- 67 Ibid., 31.
- 68 Julie d'Andurain, *Tactical Evolutions in Syria, 2011-2014* (Paris: Centre de Doctrine d'Emploi des Forces. 2015), 31.
- 69 Wendy Pearlman, "Rebel fragmentation in Syria and Palestine," *Foreign Policy*. 10. oktober, 2013. (20. september, 2017):
<http://foreignpolicy.com/2013/10/10/rebel-fragmentation-in-syria-and-palestine/>.
- 70 Institute for the Study of War. "Intelligence Estimate and Forecast, The Syrian Threats." ISW. 23. september, 2017. (3. oktober, 2017):
<http://www.understandingwar.org/article/intelligence-estimate-and-forecast-syrian-theater>.
- 71 Interview, Rolf Holmboe, tidligere ambassadør i Syrien.
- 72 BBC NEWS, "UK foreign aid money 'diverted to extremists' in Syria". 4. december, 2017 (21. februar, 2018): <http://www.bbc.com/news/uk-42217132>.
- 73 Interviews med dansk-kurdere, interview med anonyme kurdere, interview, Rolf Holmboe, tidligere ambassadør i Syrien.
- 74 Interview, Colonel Cooper, J, US Air Force.
- 75 Interview, Colonel Cooper, J, US Air Force.
- 76 Interview med syrisk kurder.
- 77 Sumantra Maitre, "Assessment: Russian Military Strategy, Operational Tactics and Objective in Syria," Centre for Land Warfare Studies. 23. januar, 2016.
- 78 Anonym efterretningskilde.

- 79 Aymenn al-Tamimi, "Jihad Wins in Idlib - Hayat Tahrir al-Sham Takes Over Syria's North". *Foreign Affairs*. 10. august, 2017. (21. februar, 2018): <https://www.foreignaffairs.com/articles/syria/2017-08-10/jihad-wins-idlib>.
- 80 BBC NEWS. "Tahrir al-Sham: Al-Qaeda's latest incarnation in Syria". 28. februar, 2017. (21. februar, 2018): <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-38934206>.
- 81 Tastekin, F. "Turkey might have to do its own dirty work at Idlib", *Al-Monitor*. 30. juli, 2017.
- 82 Interview, Rolf Holmboe, tidligere ambassadør i Syrien.
- 83 Hoffmann og Kristensen, "Mars på Jorden", 11.
- 84 Leon Wieseltier, "Welcome to the Era of the Light Footprint". *The New Republic*. 29 januar, 2013.
- 85 Hoffmann og Kristensen, "Mars på Jorden", 4.
- 86 Ladwig III. *The Forgotten Front*, 29.
- 87 Hoffmann og Kristensen. "Mars på Jorden", 37.
- 88 Marc Schack og Mark Winther, "Specialoperationer og international terrorisme: Anvendelsesmuligheder og implikationer," (København: Center for Militære Studier, , 2017), 39 .
- 89 Seniorforsker Helle Malmvig, DIIS, CMS Workshop.
- 90 Interview, Rolf Holmboe, tidligere ambassadør i Syrien.
- 91 Stein, "Partner Operations in Syria".
- 92 Anonym efterretningskilde.
- 93 6. stk. kanoner, 500 specialoperationsstyrker og ca. 500 marineinfanterister.
- 94 Anonyme kilder i United States European Command.
- 95 Schack og Winther. "Specialoperationer og international terrorisme", 18.
- 96 Syrian Arab Army – fællesnævneren for Assad-regimets stående, nationale hær.
- 97 Anonym efterretningskilde.
- 98 Ladwig III. *The Forgotten Front*, 31-37.
- 99 Interview med anonym kurder.
- 100 Ladwig III. *The Forgotten Front*, 39.
- 101 Hoffmann og Kristensen, "Mars på Jorden", 24.
- 102 Interview med anonym efterretningskilde.
- 103 SAA offensive mod Al Bab, hvor der kun var få kilometer mellem-SAA tropper, USMC og tyrkiske enheder. I 2017 under slaget om Raqqa, hvor russerne stoppede SAA i at krydse Eufrat og angribe ind i USA's interesseområde.

- 104 Interview, Rolf Holmboe, tidligere ambassadør i Syrien.
- 105 Breitenbauch et al. "Byens prisme", 44.
- 106 Anonym efterretningskilde.
- 107 Schack og Winther. "Specialoperationer og international terrorisme", 15-17.
- 108 Interview med anonym i centraladministrationen.
- 109 Smith, *The Utility of Force*, 385-391.
- 110 James Miller, "Why Russia is Bombing Hospitals in Syria". *The Interpreter*. 16. februar, 2016. (8. januar, 2018): <http://www.interpretermag.com/why-russia-is-bombing-hospitals-in-syria/>.
- 111 Hoffmann og Kristensen, "Mars på Jorden".
- 112 Smith *The Utility of Force*, 404.
- 113 TRADOC G-2 Analysis and Control Element. "Threat Tactics Report: Syria". U.S. Army, 2016.
- 114 Breitenbauch et al., "Byens prisme", 46-51.
- 115 Schack og Winther. "Specialoperationer og international terrorisme".
- 116 U.S. Army Training and Doctrine Command, *Win in a Complex World: 2020-2040* (CreateSpace Independent Publishing Platform, 2014).
- 117 Breitenbauch et al. "Byens prisme", 46.
- 118 Jerome J. Lademan og J. Alexander Thew, "Objective Metropolis: The Future of Dense Urban Operational Environments," Modern War Institute at West Point. 2. juni, 2017 (15. september, 2017): <https://mwi.usma.edu/objective-metropolis-future-dense-urban-operational-environments/>.
- 119 Breitenbauch et al. "Byens prisme", 2.
- 120 Smith. *The Utility of Force*, 404.
- 121 Breitenbauch et al. "Byens prisme", 4.
- 122 Interview, Rolf Holmboe, tidligere ambassadør i Syrien.
- 123 John Ray, "Doomed but still dangerous: Frontline threats remain as Isis head for bloody end in Raqqa. *ITV*. 5. juli, 2017. (10. oktober, 2017): <http://www.itv.com/news/2017-07-05/doomed-but-still-dangerous-frontline-threats-remain-as-isis-fighters-head-for-bloody-end-in-raqqa/>.
- 124 Maksymilian Czuperski, Faysal Itani, Ben Nimmo, Eliot Higgins og Emma Beals. "Breaking Aleppo", *Atlantic Council* (2017), 14.
- 125 Ibid., 12-15.
- 126 Hærens Operative Kommando. "HRN 010-001. Feltreglement I", (Karup: HOK, 2008), 718.

- 127 Department of the Army, *Urban Operations, FM 3-06: US Army Field Manual 3-06* (Washington D.C.: Department of the Army, 2006). Available by Federation of American Scientists (FAS) (19. februar, 2018): <https://fas.org/irp/doddir/army/fm3-06.pdf>
- 128 UN, *Geneva Convention IV: Relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War of 12 August 1949*, article 23: Consignments of medical supplies, food and clothing. Geneva, 12. august 1949 (22. februar, 2018): http://www.un.org/en/genocideprevention/documents/atrocities-crimes/Doc.33_GC-IV-EN.pdf.
- 129 UNICEF, "Appeal to end the suffering in Syria," UN, 2016.
- 130 Interview, Rolf Holmboe, tidligere ambassadør i Syrien.
- 131 Vanskeliggør kampvogne og andre pansrede køretøjers bevægelsesfrihed.
- 132 TRADOC G-2 Analysis and Control Element, "Threat Tactics Report: Syria", 8.
- 133 Ben Hubbard og Eric Schmitt. "Military Skill and Terrorist Technique Fuel Success of ISIS." *NYTimes*. 27. August, 2014. (21. september, 2017): <https://www.nytimes.com/2014/08/28/world/middleeast/army-know-how-seen-as-factor-in-isis-successes.html>.
- 134 Interview med anonym efterretningskilde.
- 135 Department of the Army. *Urban Operations, FM 3-06*, 3-1.
- 136 Interview, Rolf Holmboe, tidligere ambassadør i Syrien.
- 137 Interview, Lieutenant Colonel Omur, A, US Air Force.
- 138 Isabel Nassief, "The Campaign for Homs and Aleppo", Institute for the Study of War (2014).
- 139 Smith. *The Utility of Force*, 6.
- 140 Oryx, "Syria's Steel Beasts: The T-72." *Bellingcat*. 14. december, 2014. (12. juli, 2017): <https://www.bellingcat.com/news/mena/2014/12/14/1813/>.
- 141 Christopher Kozack, "An Army in All Corners: Assad's Campaign Strategy in Syria" (Washington, D.C.: Institute for the Study of War, 2015).
- 142 Schack og Winther, "Specialoperationer og international terrorisme".
- 143 U.S. Army Training and Doctrine Command. *Win in a Complex World: 2020-2040*.
- 144 Interview med anonym efterretningskilde.
- 145 Afghanistan Analysis: A Blog About Afghanistan, "Russia trains Iran-sponsored Shia militias in Syria", 1. december, 2017 (10. december, 2017): <https://afghanistananalysis.wordpress.com/2017/12/01/russia-trains-iran-sponsored-shia-militias-in-syria/#comments>; Sune Engel Rasmussen og Zahra Nader. "Iran covertly recruits Afghan Shias to fight in Syria." *The Guardian*. 30. Juni, 2016 (5. august, 2017):

<https://www.theguardian.com/world/2016/jun/30/iran-covertly-recruits-afghan-soldiers-to-fight-in-syria>

- 146 U.S. Army Training and Doctrine Command, *Win in a Complex World: 2020-2040*, ii-iv.
- 147 U.S. Marine Corps, *Military Operations on Urbanized Terrain* (Washington D.C.: Department of The Navy, 1998), Appendix A, Section I (22. februar, 2018): <http://www.marines.mil/Portals/59/MCWP%203-35.3.pdf>
- 148 John Spencer, "City Is the Battlefield of the Future". *The Wall Street Journal*. 19. juli, 2017. (20. oktober, 2017): <https://www.wsj.com/articles/the-city-is-the-battlefield-of-the-future-1500500905>
- 149 Hærstaben, "HRN 0230-300, Bataljonskampgruppen", (Karup: Hærstaben, 2017), s. 659-661.
- 150 Sam Heller, "Aleppo's Bitter Lessons", *The Century Foundation*, 27. januar, 2017 (3. august, 2017): <https://tcf.org/content/report/aleppos-bitter-lessons/>
- 151 Combined Joint Task Force – Operation Inherent Resolve.
- 152 Regimets formål med offensiven mod oprørerne i Aleppo var at erobre Syriens største by og samtidig fratage oprørerne deres militære og politiske højborg.
- 153 Missy Ryan, "Why the Pentagon sees recapture of Syrian city as template for battling the Islamic State", *The Washington Post*, 16. August, 2016 (20. November, 2017): https://www.washingtonpost.com/world/national-security/recapture-of-syrian-city-a-template-for-coming-us-battles-against-islamic-state/2016/08/16/cad9e11c-63ad-11e6-96c0-37533479f3f5_story.html?utm_term=.33de57cd22a4.
- 154 Slaget om Aleppo (Operation Dawn of Victory), 25. juni 2016 til 22. december 2016.
- 155 Tomson, C. "SouthFront: Syrian Army deploys 100 tanks, 400 BMP's to Aleppo". *AMN*. 8. august, 2016 (22. februar, 2018): <https://www.almasdarnews.com/article/southfront-syrian-army-deploys-100-tanks-400-bmps-aleppo/>
- 156 Syrian Observatory for Human Rights, "Factions incur regime, the Russians, the Iranians and the Lebanese Hezbollah the biggest spiritual and military loss since 2013." *SOHR*. 6. august, 2016 (7. November, 2017): <http://www.syriahr.com/en/?p=49158>; Leith Aboufadel, "Syrian Army advances in northern Aleppo". *AMN*. 4. juni, 2016. (22. februar, 2018): <https://www.almasdarnews.com/article/syrian-army-advances-northern-aleppo/>
- 157 Carter Center. "Syria: Aleppo and Beyond." 30. november, 2016 (22. februar, 2018): https://www.cartercenter.org/resources/pdfs/peace/conflict_resolution/syria-conflict/syria-aleppo-and-beyond-nov-30-2016.pdf.
- 158 Oberst i U.S. Air Force.

- 159 Interview, Rolf Holmboe, tidligere ambassadør i Syrien.
- 160 Syria Institute. "Siege Watch: Fourth Quarterly Report on Besieged Areas in Syria, August – October 2016." The Syria Institute and PAX for Peace, 2016.
- 161 Siden 2012 har organisationen haft mellem 5.000-7.000 eliteinfanterister tilknyttet SAA's 4. panserdivision eller Assads specialoperationsstyrker. Derudover har de deployeret en panserbataljon, stabsofficerer og har en træningsmission, hvor de træner SAA i bykamp og oprørsbekæmpelse.
- 162 d'Andurain, Julie, "*Tactical Evolutions in Syria 2011- 2014*", 48.
- 163 Tal fra Røde Kors.
- 164 Carter Center, "Syria: Aleppo and Beyond".
- 165 Scott Craig. "Restoring East Aleppo's Crippled Clinics". *UNHCR*. 9. januar, 2017, (10. juni, 2017): <http://www.unhcr.org/sy/800-restoring-east-aleppos-crippled-clinics.html>.
- 166 Fadi Adleh og Agnes Favier, "'Local Reconciliation Agreements' in Syria: A Non-starter for Peacebuilding". Robert Schuman Centre for Advanced Studies, 1. juni, 2017, (22. februar, 2018): http://cadmus.eui.eu/bitstream/handle/1814/46864/RSCAS_MED_RR_2017_01.pdf?sequence=1.
- 167 SDF og de amerikanskledede styrkers formål med offensiven mod den ISIL-besatte by Raqqa var at erobre ISIL's hovedstad og tilføje organisationen et afgørende nederlag i Syrien. Angrebsstyrken var på ca. 20.000 lette infanterister fra SDF og støttet af op til 1.000 amerikanske og vestlige specialoperationsstyrker, marineinfanterister, kamphelikoptere og derudover kampfly. ISIL havde haft siden november 2013 til at befæste byen og forberede dens forsvar med sine 6.000 krigere.
- 168 Rudaw. "US commander says Syrian Arab Coalition is now majority group within SDF." *Rudaw/CTC*. 3. marts, 2017. (20. oktober, 2017): <http://www.rudaw.net/english/middleeast/syria/03032017>.
- 169 Hassan, Hassan. "The Battle for Raqqa and the Challenges after Liberation". Combating Terrorism Center, June-July 2017, (22. februar 2018). <https://ctc.usma.edu/the-battle-for-raqqa-and-the-challenges-after-liberation/>.
- 170 George Friedman og Eric Czuleger, "Taking Raqqa from the Islamic State," *Geopolitical Futures*, 13. marts, 2017. (20. august, 2017): <http://www.mauldineconomics.com/this-week-in-geopolitics/taking-raqqa-from-the-islamic-state>.
- 171 Slaget om Raqqa (Operation Ward of Euphrats) foregik i perioden fra den 6. november 2016-17. oktober 2017.
- 172 Oberst i U.S. Air Force.
- 173 Jacob L. Shapiro, "Retaking Raqqa?" *Geopolitical Futures*, 8. november, 2017, (10. november, 2017): <https://geopoliticalfutures.com/retaking-raqqa/>.

- 174 Interview med frivillig i YPG, Seth Harp, "The Anarchists vs. the Islamic State", *Rolling Stone*, 14. februar, 2017 (22. februar, 2018):
<https://www.rollingstone.com/politics/features/american-anarchists-ypg-kurdish-militia-syria-isis-islamic-state-w466069>
- 175 Interview med anonym efterretningskilde.
- 176 Barbara Starr, "US Marines join local forces fighting in Raqqa." *CNN*, 9. marts, 2017 (5. november, 2017):
<http://edition.cnn.com/2017/03/08/politics/marines-raqqa-assault-syria/index.html>.
- 177 Interview, Lieutenant Colonel Omur, A., U.S. Air Force.
- 178 Interview, Colonel Cooper, J., U.S. Air Force.
- 179 Møder med amerikanske forsvarsattachéer og officerer tilknyttet den amerikanske ambassade i Danmark.
- 180 UNHCR. "Growing concerns for Syrian civilians amid intense fighting in Al Raqqa and Deir ez-Zor", *UNHCR*, 2017.
- 181 Quentin Sommerville og Riam Dalati, "The city fit for no-one. Inside the ruined 'capital' of the Islamic State group," *BBC*. 27. september, 2017 (30. september, 2017):
http://www.bbc.co.uk/news/resources/idt-sh/the_city_fit_for_no_one_raqqa_syria_islamic_state_group
- 182 Friedman og Czuleger, "Taking Raqqa from the Islamic State".
- 183 Leith Aboufadel, "2,000 IS fighters left in Raqqa, using civilians as human shields – US envoy". *AMN*. 5. august, 2017. (22. februar, 2018):
<https://www.almasdarnews.com/article/2000-fighters-left-raqqa-using-civilians-human-shields-us-envoy/>.
- 184 Zaman, A. "Syrian Kurdish commander: We're 'ready to engage' with Damascus" *Al-Monitor*. 26. september, 2017-
- 185 Damian Gayle, "Last Isis fighters in Raqqa broker deal to leave Syrian city". *The Guardian*. 14. oktober, 2017 (30. oktober, 2017):
<https://www.theguardian.com/world/2017/oct/14/last-isis-fighters-in-raqqa-seek-deal-to-leave-former-capital-in-syria>.
- 186 Quentin Sommerville og Riam Dalati, "Raqqa's Dirty Secret". *BBC*. 13. november, 2017, (14. november, 2017):
http://www.bbc.co.uk/news/resources/idt-sh/raqqas_dirty_secret.
- 187 Samuel Oakford, "More than 1,800 civilians killed overall in defeat of ISIS at Raqqa, say monitors." *Airwars.org*, 19. oktober, 2017 (2. november, 2017):
<https://airwars.org/news/raqqa-capture/>.
- 188 Møder med amerikanske forsvarsattachéer og officerer tilknyttet den amerikanske ambassade i Danmark.

- 189 Katja L. Jacobsen og Torben T. Engen, "Stabilisering: fra intention til indsats: Prioriteringen af forswarets bidrag til internationale stabiliseringsindsatser," (København: Center for Militære Studier, 2017).
- 190 Jamal Mamo, "Ethnic cleansing: Assad's tool for demographic change," *Orient Net*, 9. april, 2017 (15. september, 2017): http://www.orient-news.net/en/news_show/122147/Ethnic-cleansing-Assads-tool-for-demographic-change.
- 191 Interview, Rolf Holmboe, tidligere ambassadør i Syrien.
- 192 Interview med anonym efterretningskilde.
- 193 Commission on Security and Cooperation in Europe, "Atrocities in Iraq & Syria: Relief for Survivors and Accountability for Perpetrators," Commission on Security and Cooperation in Europe, 22. september, 2016. (22. februar, 2018): <https://www.csce.gov/international-impact/events/atrocities-iraq-syria-relief-survivors-and-accountability-perpetrators>
- 194 Ian Black, "Bashar al-Assad implicated in Syria war crimes, says UN". *The Guardian*, 2. december, 2013 (12. August, 2017): <https://www.theguardian.com/world/2013/dec/02/syrian-officials-involved-war-crimes-bashar-al-assad-un-investigators>
- 195 BBC NEWS. "Syrian war: Red Cross doctor's heart-breaking letter from Aleppo." 8. december, 2016. (22. februar, 2018): <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-38257312>.
- 196 Czuperski et al. "Breaking Aleppo", 46, 48-49.
- 197 Interview, Rolf Holmboe, tidligere ambassadør i Syrien.

Litteraturliste

Aboufadel, Leith. "2,000 IS fighters left in Raqqa, using civilians as human shields – US envoy". *AMN*. 5. august, 2017. (22. februar, 2018): <https://www.almasdarnews.com/article/2000-fighters-left-raqqa-using-civilians-human-shields-us-envoy/>.

Aboufadel, Leith. "Syrian Army advances in northern Aleppo". *AMN*. 4. juni, 2016. (22. februar, 2018): <https://www.almasdarnews.com/article/syrian-army-advances-northern-aleppo/>.

AbuKhalil, As'ad. "The 8 Proxy Wars Going on in Syria Right Now". *Huffington Post*. 25. september. 2014 (20. august, 2017): https://www.huffingtonpost.com/asad-abukhalil/syria-proxy-wars_b_5874488.html.

Adleh, Fadi og Agnes Favier. "'Local Reconciliation Agreements' in Syria: A Non-starter for Peacebuilding". Robert Schuman Centre for Advanced Studies. 1. juni, 2017. (22. februar, 2018): http://cadmus.eui.eu/bitstream/handle/1814/46864/RSCAS_MED_RR_2017_01.pdf?sequence=1.

Afghanistan Analysis: A Blog About Afghanistan. "Russia trains Iran-sponsored Shia militias in Syria". 1. december, 2017 (10. december, 2017): <https://afghanistananalysis.wordpress.com/2017/12/01/russia-trains-iran-sponsored-shia-militias-in-syria/#comments>.

al-Shamali, Mahmoud. "Hawala: moving money in Syria's under-ground financial sector". *Syrian Voice*. 10. oktober, 2016 (21. februar, 2018): <http://syrianvoice.org/hawala-moving-money-in-syrias-underground-financial-sector/?lang=en>.

al-Tamimi, Aymenn. "Jihad Wins in Idlib - Hayat Tahrir al-Sham Takes Over Syria's North". *Foreign Affairs*. 10. august, 2017. (21. februar, 2018): <https://www.foreignaffairs.com/articles/syria/2017-08-10/jihad-wins-idlib>

Aron, Daniel, "The Challenges of Transferring Money in Syria". *Developing Markets Associates*. (21. februar, 2018): <http://www.developingmarkets.com/perspectives/challenges-transferring-money-syria>.

Baker, Aryn og Hania Mourtada, "For Syrians, Social Media is More Useful than the U.N. Security Council". *Time*. 24. marts, 2014 (8. januar, 2018): <http://time.com/35826/syria-u-n-social-media-yarmouk/>.

Balkan, S. "How DAESH uses Drones in the Battlefield". *The New Turkey*. 22. september, 2017 (28. september, 2017): <http://thenewturkey.org/how-daesh-uses-drones-in-the-battlefield/>

BBC NEWS. "Syrian war: Red Cross doctor's heart-breaking letter from Aleppo." 8. december, 2016. (22. februar, 2018):

<http://www.bbc.com/news/world-middle-east-38257312>

BBC NEWS. "Tahrir al-Sham: Al-Qaeda's latest incarnation in Syria". 28. februar, 2017. (21. februar, 2018): <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-38934206>.

BBC NEWS. "UK foreign aid money 'diverted to extremists' in Syria". 4. december, 2017 (21. februar, 2018): <http://www.bbc.com/news/uk-42217132>.

Bergsmann, Stefan. "The Concept of Military Alliance." *Small States and Alliances*, ed. Gärtner, Heinz et al. Berlin: Physica-Verlag – Springer, 2001.

Black, Ian. "Bashar al-Assad implicated in Syria war crimes, says UN." *The Guardian*. 2. december, 2013. (12. august, 2017): <https://www.theguardian.com/world/2013/dec/02/syrian-officials-involved-war-crimes-bashar-al-assad-un-investigators>

Blanford, Nicholas. "At remote desert garrison in Syria, a US-Iran confrontation is brewing." *The Christian Science Monitor*. 6 juni, 2017. (8. januar, 2018): <https://www.csmonitor.com/World/Middle-East/2017/0606/At-remote-desert-garrison-in-Syria-a-US-Iran-confrontation-is-brewing>.

Blanford, Nicholas. "How off-the-shelf drones are changing the war in Syria and Lebanon." *The Christian Science Monitor*. 16 august, 2016. (20 september, 2017): <https://www.csmonitor.com/World/Middle-East/2016/0816/How-off-the-shelf-drones-are-changing-war-in-Syria-and-Lebanon>

Breitenbauch, Henrik Ø., Mark Winther og Mikkel B. Jakobsen. "Byens pris: Tendenser og udfordringer for militære operationer i urbant terræn." København: Center for Militære Studier, 2016.

Breitenbauch, Henrik Ø., *Uendelig krig? Danmark, samtænkning og stabilisering af globale konflikter*. København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2015.

Brooking, Emerson T. og P. W. Singer. "War Goes Viral: How social media is being weaponized across the world", *The Atlantic*, November (2016): <https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2016/11/war-goes-viral/501125/>

Bulos, Nabih. "Smartphone app helps target Syria strikes, militant group says." *LA Times*. 16. juli, 2016. (20. oktober, 2017): <http://www.latimes.com/world/middleeast/la-fg-syria-rebels-smartphone-20140716-story.html>

Carter Center. "Syria: Aleppo and Beyond." 30. november, 2016 (22. februar, 2018): https://www.cartercenter.org/resources/pdfs/peace/conflict_resolution/syria-conflict/syria-aleppo-and-beyond-nov-30-2016.pdf

Cassara, John A. *Trade-Based Money Laundering: The Next Frontier in International Money Laundering Enforcement*. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, 2016.

Charles, Brooke Satti. "ISIS. Are they Using Bitcoins to Fund Criminal Activities?". *SecurityIntelligence.com*. 29. oktober, 2014. (10. august, 2017):

<https://securityintelligence.com/isis-are-they-using-bitcoins-to-fund-criminal-activities/>

Colquhoun, Cameron. "Inghimasi – The Secret Isis Tactic Designed for the Digital Age." *Bellingcat.com*. 1. december, 2016. (5. juni, 2017):

<https://www.bellingcat.com/news/mena/2016/12/01/inghimasi-secret-isis-tactic-designed-digital-age/>

Commission on Security and Cooperation in Europe. "Atrocities in Iraq & Syria: Relief for Survivors and Accountability for Perpetrators." Commission on Security and Cooperation in Europe, 22. september, 2016. (22. februar, 2018): <https://www.csce.gov/international-impact/events/atrocities-iraq-syria-relief-survivors-and-accountability-perpetrators>

Craig, Scott. "Restoring East Aleppo's Crippled Clinics." *UNHCR*. 9. januar, 2017. (10. juni, 2017): <http://www.unhcr.org/sy/800-restoring-east-aleppos-crippled-clinics.html>

Czuperski, Maksymilian, Faysal Itani, Ben Nimmo, Eliot Higgins og Emma Beals. "Breaking Aleppo". *Atlantic Council*, 2017. (22. februar, 2018) <http://www.publications.atlanticcouncil.org/breakingaleppo/>

d'Andurain, Julie. *Tactical Evolutions in Syria, 2011-2014*, Paris: Centre de Doctrine d'Emploi des Forces. 2015.

DeGennaro, Patricia. "Does the Human Domain Matter?" *Small Wars Journal*. 23. februar, 2017. (14. marts, 2017): <http://smallwarsjournal.com/jrnl/art/does-the-human-domain-matter>

Department of the Army, *Urban Operations, FM 3-06: US Army Field Manual 3-06*, Washington D.C.: Department of the Army, 2006. Available by Federation of American Scientists (FAS) (19. februar, 2018): <https://fas.org/irp/doddir/army/fm3-06.pdf>

El-Qorchi, Mohammed. "Hawala: How does this informal funds transfer system work, and should it be regulated?", *Finance & Development – a quarterly magazine of the IMF* 39:4 (2002)

Friedman, George & Eric Czuleger. "Taking Raqqa from the Islamic State." *Geopolitical Futures*. 13. marts, 2017. (20. august, 2017) <http://www.mauldineconomics.com/this-week-in-geopolitics/taking-raqqa-from-the-islamic-state>

Garber, Megan. "Assad's Bizarre Instagram Account: Propaganda With a Comments Section". *The Atlantic*. 5. september, 2013. (10. oktober, 2017): <https://www.theatlantic.com/technology/archive/2013/09/assads-bizarre-instagram-account-propaganda-with-a-comments-section/279396/>

Gayle, Damien. "Last Isis fighters in Raqqa broker deal to leave Syrian city." *The Guardian*. 14. oktober, 2017. (30. oktober, 2017): <https://www.theguardian.com/world/2017/oct/14/last-isis-fighters-in-raqqa-seek-deal-to-leave-former-capital-in-syria>

Harp, Seth, "The Anarchists vs. the Islamic State", *Rolling Stone*, 14. februar, 2017 (22. februar, 2018): <https://www.rollingstone.com/politics/features/american-anarchists-ypg-kurdish-militia-syria-isis-islamic-state-w466069>

Hassan, Hassan. "The Battle for Raqqa and the Challenges after Liberation". Combating Terrorism Center, June-July 2017, (22. februar 2018).
<https://ctc.usma.edu/the-battle-for-raqqa-and-the-challenges-after-liberation/>

Heller, Sam. "Aleppo's Bitter Lessons." The Century Foundation. 27. januar, 2017. (3. august, 2017): <https://tcf.org/content/report/aleppos-bitter-lessons/>

Hoffman, Frank. "No Strategic Success without 21st Century Seapower: Forward Partnering". *War on the Rocks*. 1. juli, 2014. (5. august, 2017):
<https://warontherocks.com/2014/07/no-strategic-success-without-21st-century-seapower-forward-partnering/>

Hoffman, Frank. *Conflict in the 21st Century: The Rise of Hybrid War*. Arlington: Potomac Institute for Policy Studies, 2007.

Hoffmann, Rune og Kristian S. Kristensen. "Mars på Jorden: Betingelser og udfordringer for fremtidig brug af dansk landmilitær magt". København: Center for Militære Studier, 2014.

Hubbard, Ben og Eric Schmitt. "Military Skill and Terrorist Technique Fuel Success of ISIS." *NYTimes*. 27. august, 2014. (21. september, 2017):
<https://www.nytimes.com/2014/08/28/world/middleeast/army-know-how-seen-as-factor-in-isis-successes.html>

Hughes, Geraint Alun. "Syria and the perils of proxy warfare." *Small Wars and Insurgencies* 25:3 (2014).

Hærens Operative Kommando. "HRN 010-001, Feltreglement I", Karup: Hærens Operative Kommando, 2008.

Hærestaben. "HRN 0230-300, Bataljonskampgruppen", Karup: Hærestaben, 2017.

Institute for the Study of War. "Intelligence Estimate and Forecast, The Syrian Threats." ISW. 23. september, 2017. (3. oktober, 2017):
<http://www.understandingwar.org/article/intelligence-estimate-and-forecast-syrian-theater>

Jacobsen, Katja L. og Torben T. Engen. "Stabilisering: fra intention til indsats: Prioriteringen af forsvarrets bidrag til internationale stabiliseringsindsatser". København: Center for Militære Studier, 2017.

Jensen, Benjamin. *Forging the Sword, Doctrinal Change in the U.S. Army*. Palo Alto: Stanford University Press, 2016.

Kelly, Rose. "Satellite imagery reveals decline in ISIS oil production." *Princeton*: Woodrow Wilson School. 6. november, 2017. (10. november, 2017):
<http://www.princeton.edu/news-and-events/news/item/satellite-imagery-reveals-decline-isis-oil-production>

Kozack, Christopher, "An Army in All Corners: Assad's Campaign Strategy in Syria," Washington, DC: Institute for the Study of War, 2015. (22. februar, 2018):
<http://www.understandingwar.org/report/army-all-corners-assads-campaign-strategy-syria>

Kristensen, Kristian S. & Esben S. Larsen. "At lære for at vinde: Om dansk militær erfaringsudnyttelse i internationale operationer". København: Dansk Institut for Militære Studier, 2010.

Lademan, Jerome J. og J. Alexander Thew. "Objective Metropolis: The Future of Dense Urban Operational Environments." Modern War Institute at West Point. 2. juni, 2017. (15. september, 2017):
<https://mwi.usma.edu/objective-metropolis-future-dense-urban-operational-environments/>

Ladwig III, Walter C. *The Forgotten Front – The Trouble with Allies in Counterinsurgency*. Cambridge: Cambridge University Press, 2017.

Lucas, Scott. "Syria Analysis: The Importance of the Border Crossings with Turkey". *EA Worldview*, 22. april, 2015 (5. september, 2017):
<http://eaworldview.com/2015/04/syria-analysis-the-importance-of-the-border-crossings-with-turkey/>

Maitre, Sumantra. "Assessment: Russian Military Strategy, Operational Tactics and Objective in Syria". Centre for Land Warfare Studies. 23. januar, 2016.

Mamo, Jamal. "Ethnic cleansing: Assad's tool for demographic change". *Orient Net*. 9. april, 2017. (15. september, 2017):
http://www.orient-news.net/en/news_show/122147/Ethnic-cleansing-Assads-tool-for-demographic-change

Miller, James. "Why Russia is Bombing Hospitals in Syria". *The Interpreter*. 16. februar, 2016. (8. januar, 2018): <http://www.interpretermag.com/why-russia-is-bombing-hospitals-in-syria/>

Nassief, Isabel. "The Campaign for Homs and Aleppo". Institute for the Study of War, 2014.

North Atlantic Council. "Wales Summit Declaration: Issued by the Heads of State and Government participating in the meeting of the North Atlantic Council in Wales". NATO. 5. september, 2014.
https://www.nato.int/cps/ic/natohq/official_texts_112964.htm

Oakford, Samuel. "More than 1,800 civilians killed overall in defeat of ISIS at Raqqa, say monitors." *Airwars.org*. 19. oktober, 2017. (2. november, 2017):
<https://airwars.org/news/raqqa-capture/>

Oryx. "Syria's Steel Beasts: The T-72." *Bellingcat*. 14. december, 2014. (12. juli, 2017): <https://www.bellingcat.com/news/mena/2014/12/14/1813/>

Pearlman, Wendy. "Rebel fragmentation in Syria and Palestine". *Foreign Policy*. 10. oktober, 2013. (20. september, 2017):
<http://foreignpolicy.com/2013/10/10/rebel-fragmentation-in-syria-and-palestine/>

Pinker, Ivo og Samuel Žilincík. "Military Concepts and Hybrid War", *Forum Scientiae Oeconomia* 4:1 (2016).

Pleasance, Chris. "Firing mortars at Assad? There's an app for that: Syrian rebels use an iPad to aim". *MailOnline*. 17. september, 2013. (3. april, 2017):

<http://www.dailymail.co.uk/news/article-2424043/Syrian-rebels-use-iPad-app-aim-mortars-Assads-regime-forces-Damascus.html>

Rasmussen, Sune Engel og Zahra Nader. "Iran covertly recruits Afghan Shias to fight in Syria." *The Guardian*. 30. juni, 2016. (5. august, 2017):

<https://www.theguardian.com/world/2016/jun/30/iran-covertly-recruits-afghan-soldiers-to-fight-in-syria>

Ray, John. "Doomed but still dangerous: Frontline threats remain as Isis head for bloody end in Raqqa." *ITV*. 5. juli, 2017. (10. oktober, 2017):

<http://www.itv.com/news/2017-07-05/doomed-but-still-dangerous-frontline-threats-remain-as-isis-fighters-head-for-bloody-end-in-raqqa/>

Rawnsley Adam, Eric Woods og Christiaan Triebert. "The Messaging App Fueling Syria's Insurgency". *Foreign Policy*. 6. November, 2017 (8. november 2017):

<http://foreignpolicy.com/2017/11/06/the-messaging-app-fueling-syrias-insurgency-telegram-arms-weapons/>

Roniger, Luis. "Political Clientelism, Democracy, and Market Economy", *Comparative Politics* 36:3 (2004).

Rudaw. "US commander says Syrian Arab Coalition is now majority group within SDF." *Rudaw/CTC*. 3. marts, 2017. (20. oktober, 2017):

<http://www.rudaw.net/english/middleeast/syria/03032017>

Ryan, Missy. "Why the Pentagon sees recapture of Syrian city as template for battling the Islamic State". *The Washington Post*. 16. august, 2016. (20. november, 2017):

https://www.washingtonpost.com/world/national-security/recapture-of-syrian-city-a-template-for-coming-us-battles-against-islamic-state/2016/08/16/cad9e11c-63ad-11e6-96c0-37533479f3f5_story.html?utm_term=.33de57cd22a4

Schack, Marc og Mark Winther. "Specialoperationer og international terrorisme: Anvendelsesmuligheder og implikationer." København: Center for Militære Studier, 2017.

Schaub, Gary Jr. & Jens W. Kristoffersen, "In, On, or Out of the Loop? Denmark and Autonomous Weapons Systems." København: Center for Militære Studier, 2017.

Seo, Hyunin og Husain Ebrahim. "Visual propaganda on Facebook: A comparative analysis of Syrian conflicts". *Sage journals: Media, War & Conflict* 9:3 (2016).

Shapiro, Jacob L. "Retaking Raqqa?" *Geopolitical Futures*. 8. november, 2017. (10. november, 2017): <https://geopoliticalfutures.com/retaking-raqqa/>

Smith, Rupert. *The Utility of Force: The Art of War in the Modern World*. London: Allen Lane, 2005.

Sommerville, Quentin & Riam Dalati. "The city fit for no-one. Inside the ruined 'capital' of the Islamic State group." *BBC*. 27. september, 2017. (30. september, 2017):

<http://www.bbc.co.uk/news/resources/idthe-city-fit-for-no-one-raqqa-syria-islamic-state-group>

Sommerville, Quentin & Riam Dalati. "Raqqa's Dirty Secret". *BBC*. 13. november, 2017. (14. november, 2017):

http://www.bbc.co.uk/news/resources/14-11/raqqas_dirty_secret

Sorenson, David. *Syria in Ruins: The Dynamics of the Syrian Civil War*. Westport: ABC-CLIO, LLC, 2016.

Spencer, John. "The City Is the Battlefield of the Future." *The Wall Street Journal*. 19. juli, 2017. (20. oktober, 2017):

<https://www.wsj.com/articles/the-city-is-the-battlefield-of-the-future-1500500905>

Starr, Barbara. "US Marines join local forces fighting in Raqqa." *CNN*. 9. marts, 2017. (5. November, 2017):

<http://edition.cnn.com/2017/03/08/politics/marines-raqqas-assault-syria/index.html>

Stein, Aaron. "Partner Operations in Syria: Lessons Learned and the Way Forward". *Atlantic Council*. 10. juli, 2017. (20. august, 2017):

<http://www.atlanticcouncil.org/publications/reports/partner-operations-in-syria>

Stern, Jessica og J. M. Berger. *ISIS – The State of Terror*. New York: Harper-Collins, 2015.

Syria Institute. "Siege Watch: Fourth Quarterly Report on Besieged Areas in Syria, August – October 2016". The Syria Institute & PAX for Peace, 2016.

Syrian Observatory for Human Rights. "Factions incur regime, the Russians, the Iranians and the Lebanese Hezbollah the biggest spiritual and military loss since 2013." SOHR. 6. august, 2016. (7. november, 2017):

<http://www.syriahr.com/en/?p=49158>

Tastekin, F. "Turkey might have to do its own dirty work at Idlib", *Al-Monitor*. 30. juli, 2017.

Todman, William. "Capitalising on Collective Punishment: Siege tactics in the Syrian Conflict". *CCAS News Magazine*, Center for Contemporary Arab Studies, Georgetown University, 2016 (3. november, 2017):

https://issuu.com/georgetownfs/docs/ccasnewss2016_final_3_issuu

Tomson, C. "SouthFront: Syrian Army deploys 100 tanks, 400 BMP's to Aleppo". *AMN*. 8. august, 2016. (22. februar, 2018)

<https://www.almasdarnews.com/article/southfront-syrian-army-deploys-100-tanks-400-bmps-aleppo/>

TRADOC G-2 Analysis and Control Element. "Threat Tactics Report: Syria". U.S. Army, 2016.

U.S. Army Training and Doctrine Command. *Win in a Complex World: 2020-2040*. CreateSpace Independent Publishing Platform, 2014.

U.S. Marine Corps. *Military Operations on Urbanized Terrain*, Washington D.C.: Department of The Navy, 1998, Appendix A, Section I (22. februar, 2018): <http://www.marines.mil/Portals/59/MCWP%203-35.3.pdf>

UN, *Geneva Convention IV: Relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War of 12 August 1949*. Geneva, 12. august 1949 (22. februar, 2018):

http://www.un.org/en/genocideprevention/documents/atrocities-crimes/Doc.33_GC-IV-EN.pdf.

UNHCR. "Growing concerns for Syrian civilians amid intense fighting in Al Raqqa and Deir ez-Zor". UNHCR, 2017.

UNICEF. "Appeal to end the suffering in Syria". UN, 2016

Warrick, Joby. *Black Flags. The Rise of ISIS*. London: Bantam Press, 2015.

Wieseltier, Leon "Welcome to the Era of the Light Footprint". *The New Republic*. 29 januar, 2013.

Zaman, Amberin. "Syrian Kurdish commander: We're 'ready to engage' with Damascus". *Al-Monitor*. 26. september, 2017.